Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • 16 июнь 1973 йил, шанба • № 140 (15.614). • Баҳоси 2 тийин.

Л. И. БРЕЖНЕВ АМЕРИКА ЖУРНАЛИСТЛАРИ БИЛАН СУҲБАТЛАШДИ

14 июнь куни КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев Америкадаги етакчи матбуот органлари, радио ва телевидениесининг Совет Иттифоқидаги вакиллари бўлган бир группа Америка журналистларини Кремлда қабул қилди.

Суҳбат вақтида Л. И. Брежнев ўзининг Америка Қўшма Штатларига қиладиган сафари тўғрисида мухбирлар берган саволларга жавоб қайтарди. Шу муносабат билан Л. И. Брежнев ҳозирги вақтда энг турли соҳаларда Совет—Америка муносабатларини янада қулай тарзда ривожлантириш учун яхши имкониятлар борлигини таъкидлади. АҚШ Президенти Р. Никсон билан ўтказиладиган суҳбатлар ана шунга бағишланади. Шуни айтиб ўтмоқчиманки, деди Л. И. Брежнев, бизнинг Президент Р. Никсон билан Москвадаги учрашувимиз яхши негиз яратди. Ўшанда биз Совет—Америка муносабатларини ривожлантириш учун принципиал база тўғрисида ҳам келишиб олдик. Бу база 1972 йил майда Москвада имзоланган «Совет Социалистик Республикалари иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг асослари» ҳужжатидир. Энди турли соҳаларда конкрет алоқаларни ривожлантириш борасида Москва учрашувидан кейин иккала томон орттирган ижобий тажриба ҳам бунга қўшилди.

Совет—Америка муносабатлари яхши йўлдан ривожланиб бораётганлиги, деб таъкидлади Л. И. Брежнев, иккала мамлакат — Совет Иттифоқи ва Америка Қўшма Штатлари халқларининг манфаатларига, тинчлик ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш ишига хизмат қилиши шубҳасиз.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Вашингтонда бўладиган музокараларда қайси конкрет проблемаларни муҳокама қилиш мўлжалланмоқда, деган саволга жавоб қайтариб айтдики, менимча, АҚШ Президенти билан бўладиган учрашувлар Совет—Америка муносабатлари соҳасида қилинган ишларни якунлаш, келажакда қўйиладиган янги муҳим қадамларни белгилаш имкониятини беради. Бу қадамлар нималардан иборат бўлиши музокаралар вақтида маълум бўлади. Аммо ҳозирнинг ўзидаёқ шуни айтиш мумкинки, иккала мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларни янада ривожлантириш масалалари, пировард натижада эса — Совет ва Америка халқларининг ҳам, шунингдек бошқа барча халқларнинг ҳам манфаатлари йўлида тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш масалалари, аввало, ана шундай қадамлар бўлади.

Биз бир қанча халқаро проблемалар хусусида ҳам фикрлашиб олмай ўтаолмаймиз, албатта, деди Л. И. Брежнев. Умуман халқаро вазиятни таърифлаб, Л. И. Брежнев ҳозир халқаро иқлим анча яхшиланганлиги тўғрисида гапириш учун ҳамма асослар бор, деб таъкидлади. Кейинги вақтларда Совет—Америка муносабатларини яхшилашдаги ижобий силжиш ҳам бу жараёнга ўз таъсирини ўтказмоқда. (ТАСС).

ЎРИМНИ 12–15 ИШ КУНИДА ТУГАЛЛАЙЛИК

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида

«ПРАВДА ВОСТОКА» ВА «СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» РЕСПУБЛИКА ГАЗЕТАЛАРИНИНГ РЕСПУБЛИКАДА БОЛАЛАРНИНГ МАКТАБГАЧА ЖАМОАТ ТАРБИЯСИ МАСАЛАЛАРИГА ДОИР БОШ МАҚОЛАЛАРИ ТЎҒРИСИДА»

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети «Правда Востока» ва «Совет Ўзбекистони» республика газеталарининг республикада болаларнинг мактабгача жамоат тарбияси масалаларига доир бош мақолалари тўғрисида» қарор қабул қилди. Қарорда бундай дейилади: «Правда Востока» газетаси ўзининг шу йил 13 июнь сонида ва «Совет Ўзбекистони» газетаси шу йил 14 июнь сонида республикада болаларнинг мактабгача жамоат тарбияси аҳволи масалаларига бағишланган бош мақолаларни босиб чиқардилар. Бу бош мақолаларда айниқса қишлоқдаги болалар боғчалари ва яслилари тармоғини янада ривожлантиришга, мактабгача ёшдаги болалар ўртасида тарбиявий ишни яхшилашга боғлиқ бўлган бир қанча муҳим проблемалар кўтариб чиқилган.

Ҳозирги вақтда республикадаги 4,7 мингта болалар боғча ва ясслисида 450 мингдан ортиқ бола тарбияланмоқда. Кейинги икки йил ичида колхозлардаги мактабгача тарбия муассасалари тармоғи сал кам 2 баравар ривожланди. Болалар боғча ва яслиларини қуриш суръатлари йил сайин кучаймоқда. 1971—1972 йилларда 70 минг ўринли янги типовой мактабгача тарбия болалар муассасалари қурилди. Фарғона ва Бухоро областларида, Энергетика ва электрлаштириш, Бинокорлик материаллари саноати, Пахта тозалаш саноати министрликлари, «Узглавводстрой» ва бошқа бир қанча министрликлар ҳамда идоралар олиб бораётган қурилишлар айниқса яхши давом этмоқда.

Шу билан бирга, «Совет Ўзбекистони» ва «Правда Востока» газеталари болаларнинг мактабгача жамоат тарбиясини ривожлантиришдаги жиддий камчиликларни мутлақо тўғри танқид қилди.

Умуман республикада болалар боғчалари ва яслилари қурилиши Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Республикада болаларнинг мактабгача жамоат тарбияси аҳволи ва уни янада ривожлантириш тўғрисида»ги 1970 йил 2 октябрь қарорида белгиланган топшириқлардан ҳали ҳам анча орқада қолаётганлигини фактлар кўрсатиб турибди. Шу беш йилликнинг фақат икки йили мобайнида пул билан таъминлашнинг ҳамма манбалари бўйича 44,5 минг ўринли болалар боғчалари ва яслилари камроқ қурилди. Қурилиш Хоразм, Қашқадарё областларида ва бошқа бир қанча областларда айниқса ёмон олиб борилмоқда.

Болалар боғчалари ва яслилари одатда ҳар йилнинг III—IV кварталларида қурилиб, ишга туширилаётганлиги, I ва II кварталларда эса улар деярли қурилмаётганлиги мутлақо нонормал бир ҳолдир. Масалан, шу йилнинг I кварталида йиллик планда белгиланган ўринларнинг атиги 8,8 проценти ишга туширилган. Қурилиш графикларини бузиш ишга тушириш муддатларини чўзиб юборишга ва топшириладиган объектлар сифатининг пасайиб кетишига олиб боради.

Жойлардаги айрим партия ва совет органлари болаларни мактабгача тарбия муассасаларига жалб қилиш планларининг бажарилиши устидан контролликни бўшаштириб юборганлар. Болалар билан тўлдирилмаган боқчалар ва яслилар ҳамма жойда бор. Қишлоқ жойларда болаларни мактабгача тарбия муассасаларига жалб қилиш плани Сирдарё областида 31 процент, Қорақалпоғистон АССРда 43 процент, Самарқанд областида 46,5 процент ва Сурхондарё областида 47 процент бажарилган.

Кўпгина колхоз ва совхозларнинг, корхоналар ва ташкилотларнинг раҳбарлари болаларнинг мактабгача жамоат тарбияси муҳимлигига етарли баҳо бермаётирлар. Бу тарбиянинг роли ва аҳамияти ота-оналар ўртасида дуруст пропаганда қилинмаётир.

Болалар боғчалари ва яслиларини зарур озиқ-овқат маҳсулотлари, асбоб-ускуналар билан таъминлаш, ўз вақтида ва сифатли медицина назорати ўрнатиш иши ҳали ҳам яхши йўлга қўйилмаган.

Халқ маорифи органлари айниқса қишлоқ жойлардаги мактабгача тарбия болалар муассасаларини малакали тарбиячи ва раҳбар кадрлар билан мустаҳкамлаш тўғрисида доимий ғамхўрлик қилмаётирлар, болалар билан тарбиявий иш олиб боришни ташкил қилиш ва такомиллаштиришда уларга кундалик методик ёрдам кўрсатмаётирлар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети **қарор қилади:**

1. Область, шаҳар ва район партия комитетлари, Ўзбекистон ССР Маориф, Соғлиқни сақлаш министрликлари ҳамда уларнинг жойлардаги органлари, қурилиш министрликлари ва ташкилотлари, Савдо министрлиги ва «Ўзбекбирлашув» «Правда Востока» ва «Совет Ўзбекистони» газеталарининг бош мақолаларини муҳокама қилсинлар, шу бош мақолаларда кўрсатилган камчиликларни тугатиш ва болаларнинг мактабгача жамоат тарбиясини янада такомиллаштириш юзасидан конкрет тадбирларни ишлаб чиқиб, амалга оширсинлар.

2. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети республика партия, совет, касаба союз ва комсомол органларини, республика жамоатчилигини Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Республикада болаларнинг мактабгача жамоат тарбияси аҳволи ва уни янада ривожлантириш тўғрисида»ги 1970 йил 2 октябрдаги қарорини ҳеч сўзсиз муваффақиятли бажариш учун бутун куч-ғайратни ва моддий ресурсларни сафарбар қилишга чақиради.

Ульянов районидаги «Қашқадарё» совхози комбайнчилари украиналик ҳамкасблари чақириғига «лаббай» деб жавоб бериб, ғалла ўрим-йиғимини 20 иш кунида тугаллашга аҳд қилдилар. Улар ўз сўзларининг устидан чиқиш учун ўзаро мусобақалашиб ишлашяпти. Мусобақада С. Назаров ва М. Мардоновлар пешқадамлик қилишяпти. Суратда: илғор комбайнчилардан С. Назаров ва М. Мардонов ўртоқлар ғаллазорда.

А. Тўраев фотоси.

ТИНЧЛИК ЙЎЛИДА ФОЙДАЛАНИШ МАҚСАДЛАРИНИ КЎЗЛАБ

СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари В. Н. Новиков 14 июнда Кремлда Япония атом саноати форумининг Япония атом энергияси комиссияси ва атом электр станциялари учун машина-ускуналар тайёрлаш ва ишлаб чиқариш билан шуғулланувчи энергетика компанияларининг раҳбарларини қабул қилди. Уларга Токио Сибаура электрик компаниясининг президенти, Япония атом саноати форумининг вице-президенти Тосио Доко бошчилик қилади. Суҳбатда СССР Атом энергиясидан фойдаланиш давлат комитетининг раиси А. М. Петросьянц, шунингдек Япониянинг СССРдаги элчихонасининг маслаҳатчиси вакили Хасэгава жаноблари қатнашдилар. Суҳбат давомида атом энергиясидан тинчлик мақсадларида фойдаланиш соҳасида СССР билан Япониянинг ҳамкорлик қилиш имкониятларига доир масалалар қараб чиқилди.

Япония делегацияси14 июнь кечқурун ватанига жўнаб кетди.

ҒАЛЛАКОРЛАР МУСОБАҚАСИ КЕНГ ҚУЛОЧ ЁЙСИН

Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг президиуми 1973 йил дон ҳосилини ўриб-йиғиб олиш ва тайёрлаш даврида ғаллакорларнинг социалистик мусобақасини авж олдиришда касаба союз ташкилотларининг иштироки тўғрисида қарор қабул қилди. Касаба союзлари советларига ва комитетларига мусобақанинг таъсирчан бўлишига, мусобақа якунларини ўз вақтида чиқаришга, маънавий ва моддий рағбатлантиришнинг барча формаларидан моҳирона фойдаланиш ҳамда уларни тўғри қўшиб олиб боришга, қабул қилинган мажбуриятларни муваффақиятли бажариш учун қишлоқ меҳнатчиларига зарур шароит яратишга алоҳида аҳамият бериш таклиф этилди.

Ҳосил ўрим-йиғими илғорлари — энг яхши кўрсаткичларга эришган комбайнчилар ва автотранспорт ҳайдовчиларини рағбатлантириш учун юзта фахрий ёрлиқ ҳамда шунча қимматбаҳо совға — номи ёзилган соат, транзисторли приёмник таъсис этилди. Мусобақа шартларини бажаришда юксак кўрсаткичларга эришган илғор механизаторлар «Беш йилликнинг учинчи ҳал қилувчи йили ғалла ўримининг устаси» деган унвонга ҳам сазовор бўладилар. (ЎзТАГ).

ПЕШҚАДАМ ҒАЛЛАКОРЛАР

АНДИЖОН. («Совет Ўзбекистони» мухбири). Пахтаобод районидаги Ёқубов номли колхозда арпа ўрим-йиғими уюшқоқлик билан ўтказилди. Колхоз ғаллакорлари катта майдондаги беда билан аралаш экилган арпани қисқа муддатда ўриб-йиғиб бўлдилар. Колхоз бўйича ҳар гектар ердан 40 центнердан дон, 610 центнердан пичан йиғиштириб олинди.

Барча хўжаликларда комбайнлар группа-группа бўлиб ишлаяпти. Инженер Николай Романович Бойко раҳбарлик қилаётган группа комбайнчилари Ёқубов номли колхозда ўримни тамомлагач, қўшни Энгельс номли колхозга ўтдилар. Бу хўжаликда ҳам ғалла ўрим-йиғими ниҳоясига етай деб қолди.

А. ҚУРОНБОЕВ.

ДЎСТЛАР ДАЪВАТИДАН РУҲЛАНИБ

Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг буюк ғамхўрлиги туфайли сўнгги йилларда қишлоқ хўжалигида катта ўзгаришлар юз берди, деҳқончилик маданияти юксак поғоналарга кўтарилмоқда. Шу жумладан «Бахмал» совхозининг деҳқонлари ҳам қувончли ютуқларни қўлга киритмоқдалар. Совхозимизда ҳар бир қарич ерни қадрлаш ва ҳар гектар ер ҳисобига кўпроқ маҳсулот етиштиришни мақсад қилиб олганмиз.

Деҳқонлар учун энг масъулиятли дамлар бошланди. Бепоён ғаллазорларда дон пишиб етилди. Ана шундай бир пайтда Украина ССР комбайнчиларининг мамлакатдаги барча механизаторларга қилган даъвати совхозимиз ғаллакорларини меҳнатда янги ғалабаларга чорлади. Тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи-учинчи йилида икки минг тонна дон етиштиришни планлаштирган совхозимиз ғаллакорлари чинакам меҳнат жасоратига отландилар. Комбайнчилар ўрим-йиғимни 15 иш кунида тугаллаш ва ҳар бир комбайн ҳисобига 300-350 гектар майдондаги ғаллани ўриб-йиғиб олиш мажбуриятини олдилар.

Жонажон партия ва ҳукуматимизни ишонтириб айтамизки, ғалла ўрим-йиғимини энг қисқа муддатларда муваффақиятли якунлаймиз. Украиналик ғаллакорлар даъватидан руҳланиб, она-Ватанга пландагидан 200 тонна кўп, яъни 2200 тонна дон етиштириб берамиз.

А. УСАНОВ,
Самарқанд областидаги «Бахмал» совхозининг директори.

С. ТУРСУНОВ,
1-бўлим бошқарувчиси. Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери.

ҒАЛЛАЧИЛИК—ЗАРБДОР ФРОНТ

ОЛТИН БОШОҚЛАР

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «1973 йилда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ҳосилини йиғиштириб олиб ва тайёрлашни таъминлаш тадбирлари тўғрисида»ги қарорига жавобан тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи зарбдор йилида Балиқчи райони ғаллакорлари 6700 тонна дон етиштириш мажбуриятини олишган. Мавжуд доннинг минг тоннасини арпа ташкил қилиши керак. Юксак маррани эгаллаш учун кечани-кеча, кундузни-кундуз демай меҳнат қиляпмиз.

Биз 750 гектар майдонга маккажўхори, 630 гектар ерга шоли, 274 гектар майдонга арпа экканмиз. Маккажўхори ва шоли яхши парвариш қилинаётганлиги туфайли тез ривожланяпти. Арпа эса тўла пишиб етилди. Ҳозир бутун диққат-эътибор районимиз бўйича ҳар гектар ердан 45 центнердан арпа ҳосили етиштиришга қаратилган. Ҳосилни ўриб-йиғиб олишга уюшқоқлик билан киришилди. Каттаю-кичик шу ҳақда ўйлаяпти. Районимиз ғаллакорлари Украина комбайнчиларининг мамлакатимиздаги барча механизаторларга қарата ёзган хатини зўр кўтаринкилик билан ўқиб, муҳокама қилдилар. Бу хат барча хўжаликларда қизғин маъқулланди. Ўрим-йиғим муддатларини қисқартириш ва ҳосилни нобуд қилмай тезда ўриб-йиғиб олиш тадбирлари ишлаб чиқилди.

Украиналик дўстларимиз айтганидек, ўрим-йиғим тақдири комбайнчилар, тракторчилар ва шофёрлар қўлидадир. Биз комбайнчиларнинг малакасини оширишга алоҳида эътибор бердик. Улар ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда махсус курсларда қайта тайёргарликдан ўтдилар. Ўрим-йиғим техникаси ва автомобиль транспортидан унумли фойдаланиш муҳим аҳамият касб этади. Ўрим-йиғимни янада тезлаштириш мақсадида районимизда бешта комплекс группа тузилди. Ҳар бир группага тўрттадан комбайн биркитилди, группалар уч-тўрттадан хўжаликка яхши хизмат қилаётир. Бу группаларга масъулиятли кишилар раҳбар қилиб тайинланган.

Районимизда ғаллани қисқа муддатларда йиғиштириб олишнинг пухта ўйланган усуллари жорий қилинмоқда. Комбайндан чиққан арпа тўппа-тўғри омборга юборилмоқда. Сомони эса прессланиб, фермага жўнатиляпти. Экиндан бўшаган майдонлар пешма-пеш ҳайдалиб, маккажўхори экиляпти. Ҳозиргача район бўйича арпадан бўшаган 100 гектар майдонга маккажўхори экилди. Комбайн ва машиналар, дон тайёрлайдиган агрегатларнинг яхши ишлаши учун зарур чора-тадбирлар ҳам белгиланиб, амалга оширилди. Ҳар бир группага биттадан техника хизмати кўрсатадиган кўчма устахона биркитилган. Бу устахонада ўрим техникасининг «сир»ларини мукаммал биладиган малакали мутахассислар ва зарур эҳтиёт қисмлар мавжуд. Кўчма устахона ходимлари бирон комбайн ёки дон ташиётган машина бузилиб қолса, дарҳол уни тузатиб беришмоқда.

Барча хўжаликларда комбайнчиларга алоҳида ғамхўрлик қилиняпти. Далада иссиқ овқат пишириш йўлга қўйилган. Кўчма дўконлар, автолавкалар ғаллакорлар хизматида.

Украиналиклар ташаббусига қўшилган районимиз ғаллакорлари ҳосил нобудгарчилигининг олдини олишга катта эътибор беришмоқда. Қардош комбайнчиларнинг **«Анғизда бирорта бошоқ, похолда бирорта дон қолмасин!»** деган шиори бизнинг ҳам шиоримиз бўлиб қолди. Ҳар бир комбайнчи, дон ташиётган шофёрлар, хирмонда ишлаётган кишилар ғалла нобудгарчилигига қарши курашни қизитиб юборишди. Бу соҳада улар чинакам жонкуярлик кўрсатишмоқда.

Ғаллакорларимизнинг фидокорона меҳнати ўз самарасини беряпти. Районимиз ғалла ўрим-йиғимида Андижон областида олдинда боряпти. Аксарият хўжаликларда ғалла ҳосили нобуд қилинмай, йиғиб олинди. Ленин номли, «Социализм» колхозларида арпа ўрими тугалланди. Бизнинг хўжалигимизда ҳам ғалла ҳосилини ўриб-йиғиб олиш зўр уюшқоқлик билан давом эттириляпти. Техника ва ҳар бир ишчи кучидан унумли фойдаланиб, зўр ғайрат билан меҳнат қиляпмиз. Комбайнчиларимиз арпа ўримини қисқа муддатларда тугаллашга бел боғлашган.

Ўтган йили ҳар гектар ердан 30 центнердан арпа олган колхозимиз ғаллакорлари бу йил беда ва арпа экилган майдоннинг ҳар гектаридан 42,3 центнердан, бошқа қишлоқ хўжалик экинлари аралаштирилмасдан экилган майдонларнинг ҳар гектаридан 50 центнердан дон етиштиришга қарор қилганлар. Бугун-эрта юксак маррани эгаллаймиз. Ҳозирги вақтда сўнгги бошоқларни йиғиштириб оляпмиз.

Муҳиддин СИДДИҚОВ,
Балиқчи районидаги Куйбишев номли колхоз раиси.

ЗАФАР САТРЛАРИ

Тошкент тўқимачилик комбинатининг иккинчи тўқувчилик фабрикасида сочиқбоп газламанинг дастлабки минг метри тайёрланди. Янги маҳсулотни ишлаб чиқариш учун бу ерда махсус участка ташкил этилди. Бу участка учун ускуналарни «Малимо» (ГДР) фирмаси етказиб берди. Фабрикада монтаж қилинган 7 та тўқув машинасидан ҳар бири бир соатда кенглиги 160 сантиметр бўлган 100метргача газлама тўқиб чиқаришга мўлжалланган. Бу машиналарда пахта толасидан ташқари вискоза ва синтетика толаларини ҳам ишлаш мумкин.

ХАЛҚ КОНТРОЛЕРЛАРИ МАСЛАҲАТЛАШМОҚДАЛАР

15 июнда Тошкентда область, шаҳар ва район халқ контроли комитетлари раислари ва республика халқ контроли комитети ходимларининг кенгаши бўлди.

Кенгашда Ўзбекистон ССР халқ контроли комитетининг раиси Н. М. Маҳмудов КПСС Марказий Комитетининг 1972 йил декабрь Пленуми ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XI пленумининг қарорларини муваффақиятли бажариш юзасидан партия, совет ва хўжалик органларига амалий ёрдам бериш соҳасида халқ контроли органларининг навбатдаги вазифалари тўғрисида доклад қилди.

Кенгашда таъкидлаб ўтилганидек, ҳозир республикадаги катта-катта ҳамма резервларни ишга солиб, шу асосда саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини кенгайтиришни таъминлаш — энг муҳим вазифадир. Жумладан, халқ контролерлари қолоқ корхоналарни, энг муҳим қурилишларни алоҳида назорат қилиб туришлари, пахта ва қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил олиш, чорвачиликни юксалтириш учун ҳар кун, ҳар соатдан самарали фойдаланиш тўғрисида ғамхўрлик қилишлари лозим. Пахтани машинада териб олишга, ғалла ўрим-йиғимини муваффақиятли ўтказишга пухта тайёргарлик кўришга актив ёрдам бериш — халқ контролерларининг энг муҳим бурчидир.

Кенгашда Ўзбекистон ССР халқ контроли комитети раисининг ўринбосари И. Р. Арнаутов халқ истеъмоли молларининг сифати устидан контролликни кучайтириш ва аҳолига маиший хизматни яхшилаш тадбирлари тўғрисида гапирди.

Республика халқ контроли комитети раисининг ўринбосари С. Р. Рашидов растратага, ўғирликка қарши ва ер ҳақидаги қонунларни бузишга қарши курашни кучайтириш масалаларига тўхталиб ўтди.

Кенгаш қатнашчилари «Ташсельмаш» заводига бориб, пахта териш машиналарини ишлаб чиқариш билан, заводдаги халқ контроли группасининг фаолияти билан танишдилар. (ЎзТАГ).

ЎЗБЕК ДЎСТЛАРИ ҲУЗУРИДА

Вьетнам хотин-қизлар союзининг Хайфон бўлими раиси Чан Тхи Тхань Тхо бошчилигидаги шу союз делегацияси Ўзбекистон ҳаёти билан танишмоқда.

Вьетнам хотин-қизларининг намояндалари Тошкентнинг диққатга сазовор жойларини, унинг янги қурилишларини томоша қилдилар. Улар 14 июнда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида, республика Олий ва ўрта махсус таълим министрлигида қабул қилинди. Меҳмонлар кечқурун чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа қилувчи Ўзбекистон жамиятида шаҳар хотин-қизлари жамоатчилиги вакиллари билан учрашдилар.

Вьетнам хотин-қизларининг делегацияси республика бўйлаб сафар қилади. (ЎзТАГ).

РЕСПУБЛИКАМИЗНИНГ ГИГАНТ ҚУРИЛИШЛАРИ

БОШ КОРХОНА

⊙ СССР Сув хўжалиги министрлиги системасида ягона корхона.

⊙ Комплекснинг биринчи навбати иш бошлади.

⊙ Ирригация-мелиорация ва гидротехника иншоотларининг барча ускуналари бенуқсон ишлайди.

Эндиликда республикамиз ирригацияси бекиёс ривожланган ўлка ҳисобланади. Ҳозир суғорилаётган 2 миллион 700 минг гектар ернинг учдан икки қисмида пахта экиляпти. Республика бўйича 700 га яқин хўжаликлараро суғориш системалари, 700 та майда сув ҳавзаларидан фойдаланиляпти. Суғориш каналларининг узунлиги 138 минг километрни, коллектор-дренаж тармоқлари салкам 48 минг километрни ташкил этади.

Республика суғориш ва дренаж системаларида 24 мингдан ортиқ турли хил гидротехник иншоотлар ишлаб турибди. Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги ихтиёрида 4 миллион куб метр сув сиғадиган Каттақўрғон, Жанубий Сурхон ва Чимқўрғон сингари 12 та йирик сув омборлари суғориладиган майдонларни сув билан таъминлаб турибди.

Тўққизинчи беш йилликда Ўрта Осиёда тенги йўқ Андижон сув омбори, Тахиатош ва Туямўйин гидроузеллари, Катта Наманган канали, Аму — Бухоро машина каналининг иккинчи навбати ва Иттифоқда энг йирик Қарши магистрал канали комплекси қурилишлари ниҳоясига етказилади.

Ҳозирги пайтда суғориладиган майдонларни сув билан таъминлашда машина суғориш системаси ўзининг афзаллик томонларини кўрсатяпти. СССРда суғориш ишларини яхшилаш учун секундига 21 куб метр сув узатишни таъминловчи йирик насос агрегатлари дастлаб Шеробод, Ҳамза ва Қуйимозор насос станцияларида синаб кўрилди.

Сўнгги беш-олти йил ичида ирригация системаларидан саноат асосида фойдаланишга ўтила бошланди.

Шу мақсадда Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги составида сув ресурсларидан фойдаланиш ва қўриқлаш, эксплуатация, мелиорация, насос станциялари ва вертикал дренажлар бўйича тўртта бош бошқарма тузилди. Шундан сўнг сув хўжалиги системасидан фойдаланувчи ташкилотларни ташкил этишда қулай имкониятлар туғилди. Мураккаб ички-хўжалик дренаж системаларини ремонт қилиш ва техника хизматини яхшилашда колхоз-совхозларга ёрдам кучайди.

Сўнгги йилларда республика сув хўжалигида ишлаб чиқариш кувватларининг ўсиши бўйича жиддий силжишлар бўлди. Министрлик бўйича электр энергиядан фойдаланиш йиллик миқдори юз баравар ўсди ёки 500 миллион киловатт-соатга етди. Қурилиш ва ер қазиш ишларида қудратли замонавий техника кучларидан фойдаланиляпти.

Министрлик ихтиёрида 14 та область қурилиш-монтаж трестлари ва ихтисослашган республика ремонт қурилиш-монтаж тресги бўлиб, улар жуда катта ҳажмда иш бажармоқда. Биргина «Водспецремонт» трестида бир ярим мингга яқин киши ишлаяпти. Ўтган йили трест коллективи давлат планини 50 минг сўмга ошириб бажаришга ва меҳнат унумдорлигини анча кўтаришга эришди. 789 километр масофадаги алоқа линияларида қурилиш ва реконструкция ишлари олиб борилди. 682 та ўрнига 724 та насос агрегатлари ремонтдан чиқарилиб, тўртта насос станцияси автоматлаштирилди. Бугунги кунда трест коллективи Катта Андижон канали ва Зарафшон дарёсидаги сув хўжалиги комплексида бошқарув системасини автоматлаштиришга киришди.

«Водспецремонт» трестининг тузилиши суғориш системаларидан саноат асосида фойдаланишга ўтишда катта роль ўйнамоқда ва у республикамизда гидроиншоот ускуналарини ўз вақтида, сифатли ремонтдан чиқариш учун ихтисослашган ремонт ишлаб чиқариш корхоналари қуриш зарурлигини кўрсатди.

Шундан сўнг 1969 йилда Тошкент областининг Бектемир посёлкасида Ўзбекистондагина эмас, СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги системасида ҳам ягона бўлган корхона қурила бошланди. Тўққизинчи беш йилликнинг дастлабки йилида эса бу улкан корхонанинг биринчи навбати — насос агрегатлари узели иш бошлади.

Бу ерлар илгари тап-тақир эди, эндиликда марказий ремонт ишлаб чиқариш корпуси тикланяпти. Кўп ўтмай, йирик габаритли узел ва деталь цехлари, электр цехи, дурадгорлик, темирчилик каби ўнлаб ёрдамчи цех бинолари бир-бири билан туташиб кетади.

Ҳозир эса насос агрегатларининг созлаш цехида секундига 200 литрдан тортиб, 20 куб метргача сув кўтариб берадиган ҳамма турдаги насослар, электр двигателлари, корпус деталлари ва приборлар ремонт қилинаётир. Бунинг учун барча ремонт ускуналари бор. Насосларни ремонтга келтириш олдидан уч марта ювилиб, қисмларга ажратиляпти, комплектлаштирилиб, техника қоидаларига кўра йиғилмоқда. Бу ерда яна кўтарма кранлар учун айланма рамалар тайёрланяпти. Улар биринчи марта шу корхонанинг ўзида ишлаб чиқаришга жорий этилган янгича усул билан ишланяпти. Иш процессида қўлланиб келинган махсус кўйлакчали қурилмалар ўрнига газли металл эритмаси ишлатиш орқали амалга оширилаётган бу илғор усулни корхонанинг пайванд ишлари бўйича катта инженери П. С. Киселев жорий этди. Натижада, айланма рамаларни тайёрлаш ва валларни ремонт қилишда катта қулайликлар туғилди. Илгари оддий валлар ҳам ремонт қилиш учун «Уралгидромаш» заводига юборилар, неча ойлаб вақт беҳуда ўтарди. Эндиликда бундай валлар заводнинг ўзида ремонтдан чиқариляпти. Бу — ремонт муддатини тўрт марта камайтирди.

Приборсозлик, телемеханика, автомат қурилмалар корпуслари қурилиши — корхонанинг иккинчи навбатига киради. Бу объектларда ҳам айни кунларда қурилиш ишлари тезкорлик билан давом этяпти. Қурилишни корхонанинг олдинги навбатида қатнашган Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигига қарашли механизациялашган кўчма колонна коллективи олиб боряпти.

Директор Владимир Андреевич Банних корхонанинг келгусида халқ хўжалигида тутадиган ўрни ҳақида гапириб берди:

— Агар республикадаги ҳамма суғориш иншоотлари, коллектор ва дренаж системалари бир-бирига уланса, — деди у, — шундай бир улуғвор дарё вужудга келадики, уни ер шарининг экватор чизиғи бўйлаб тўрт марта ўраб чиқиш мумкин. Ҳозир ана шу тармоқларда 24 минг турли хил гидротехника иншоотлари нуқсонсиз ишлаб турибди. Айниқса суғориш ишларини янада яхшилаш учун машина суғориш системаси кенг жорий этиляпти. Секундига 20 куб метр сув кўтариб берадиган насос агрегатлари Иттифоқимизда биринчи бўлиб бизда қўлланиляпти. Айни пайтда бундан икки баравар қудратли бўлган насос агрегатларидан ҳам фойдаланишга тайёргарлик кўриляпти.

Яқин йиллар ичида республикамизда автомат қурилмалар, телемеханика, алоқа, электрон ҳисоблаш машиналари билан қуролланган қатор мураккаб ирригация иншоотлари ишга тушади. Бектемирдаги ихтисослашган экспериментал ремонт ишлаб чиқариш корхонаси комплекси эса шу беш йилликнинг охирида тўла қувват билан ишлай бошлайди. Бир йилда 18 миллион сўмлик иш бажариш қувватига эга бўлади. Шунингдек, махсус ноёб ускуналар, токарлик станоклари, юк кўтариш қуввати 50 тонналик қудратли кранлар ўрнатилади. Насослар ва 7,5 минг киловатт қувватли кучланиш ускуналари ҳам шу ерда ремонт қилинади. Насослар учун эҳтиёт қисмлар, гидротехника приборлари, автоматика ва телемеханика қисмлари, конструкциялар ва бошқа турли хил гидротехника ускуналари тайёрланади.

Ҳозир заводда 400 га яқин киши ишлаб турибди. Келгусида уларнинг сони 2,5 мингга етади. Корхона ишчи, инженер-техник ходимлари учун бугунги кунда Тошкентдаги «Роҳат» кўли ёнида «Водник» шаҳарчаси қуриляпти. Бу ерда 10 минг кишига мўлжалланган кўркам квартиралар, болалар боғчаси, маданият уйлари, иккита кинотеатр, мактаблар, спорт заллари, стадион, ошхона, чойхона ва бошқа маданий-маиший муассасалар қурилади.

1974—1975 йилларда корхона республикада ўзининг тўртта филиалига (Сирдарё, Бухоро ва Қорақалпоғистон АССРда) эга бўлади.

Корхона ҳузурида ташкил этилган ВНИИГидромаш институтининг бўлими ҳам иш бошлади. Институт ходимлари келгусида ўзларининг асосий эътиборини корхонада ремонт қилинаётган ва тайёрланаётган маҳсулотларнинг сифатини оширишга, суғориш системалари учун янги ускуналар яратишга қаратадилар. Бу эса гидроиншоот ускуналарининг иш муддатини икки-уч баравар узайтиришда, суғориш иншоотларидан оқилона фойдаланишда ва энг илғор иш методларини кенгроқ жорий этишда қўл келади.

Серқуёш республикамиз бундан кейин ҳам мамлакатимизнинг асосий пахта базаси бўлиб қолади. Шу беш йилликда пахта етиштириш миқдорини 5 миллион тоннага етказиш — пахтакорларимиз олдида турган муҳим вазифа. Бу улуғвор вазифанинг уддасидан чиқишда қишлоқ хўжалигида илмий-техника тараққиётига эришиш, ирригация ва мелиорация ишларини янада ривожлантириш, гидроиншоот ускуналарининг мунтазам ишлашини таъминлаш керак бўлади.

Бектемирдаги ихтисослашган экспериментал ремонт ишлаб чиқариш корхонаси бунда муҳим роль ўйнайди.

Ш. ШОКИРОВ,
«Узоргтехстроймелиорация» тресги ҳузуридаги илмий-техника янгиликлари информация бўлимининг пропаганда группаси раҳбари.

Н. САЪДУЛЛАЕВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

КОРХОНАДА тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи йили социалистик мусобақасида пешқадамлик қилаётган илғор ишчилар кўплаб топилади. Суратларда: (юқорида) кучланиш трансформаторлари участкасининг ишчиси Ҳ. Мираҳмедов ва насосларни ҳаракатга келтирувчи электр двигателларининг қисмларини йиғувчи ишчиси А. Манингалар иш устида.

Н. Глауберзон фотолари.

РЕСПУБЛИКА ИЛМИЙ-ТЕХНИКА КОНФЕРЕНЦИЯСИ ОЛДИДАН

Шу йилнинг сентябрида Тошкентда фан-техника конференцияси ўтказилади. Конференция қатнашчилари КПСС XXIV съезди қарорлари асосида республикада илмий-техника тараққиётини бошқаришни такомиллаштириш проблемаларини кенг муҳокама қиладилар.

Конференцияни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги илмий-техника тараққиётига кўмаклашувчи республика кенгаши Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Давлат план комитети, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ва республика илмий-техника жамияти кенгаши билан ҳамкорликда чақиради.

Конференциянинг асосий мақсади — саноат корхоналари ва бирлашмалари, илмий текшириш, лойиҳалаш ва конструкторлик ташкилотлари, шунингдек, фан-техника тараққиётини бошқариш системасини такомиллаштириш бўйича республика ўқув юртларининг иш тажрибаларини умумлаштириш, келажакда фан билан ишлаб чиқариш ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлаш, мамлакатимиз етакчи илмий марказларида бу борада тўпланган қимматли тажрибаларни ўрганишни тавсия этишга қаратилган.

Конференция муҳокамасида фан-техника тараққиётини бошқаришнинг назарияси ва практикаси масалалари, иқтисодий, социал ва ташкилий проблемалар, бу ишда кенг меҳнаткашлар оммасининг иштирокини таъминлашнинг форма ва методлари ҳақидаги масалалар бўлади.

Конференция ташкилий комитети республикамиз олимларига, билимнинг турли хил тармоқларида ишлаётган мутахассисларга конференцияда муҳокама қилинадиган докладлар тезисларини, бу масалага бағишлаб корхоналар, институтлар ва бошқа ташкилотлар томонидан ишлаб чиқилган умумлаштирувчи ҳужжатларни конференция муҳокамаси учун олдинроқ тақдим этишларини сўрайди.

Қилинадиган ҳар бир доклад мазмунини уларнинг авторлари (авторлар группаси) белгилайди ва унинг (уларнинг) позицияларини акс эттириши мумкин. Муҳокама давомида докладларнинг айрим қоидалари мунозарага сабаб бўлиши мумкин, чунки уларни талқин қилишнинг умумий позицияси конференцияда аниқланса керак.

Конференцияни ташкил этиш ва ўтказиш бўйича докладлар тезисларини, шунингдек қўшимча тавсияномаларни қуйидаги адресга жўнатишни сўраймиз: Тошкент-8, Ҳукумат уйи, 5-хона, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги фан-техника тараққиётига кўмаклашувчи республика кенгаши Справкалар учун телефон: 398068.

Конференция ташкилий комитети.

ТЕЛЕВИЗИОН ФИЛЬМЛАРНИНГ БУТУНИТТИФОҚ ТОШКЕНТ ФЕСТИВАЛИ

Шу йилнинг сентябрь ойида Тошкент шаҳрида ўтказиладиган телевизион фильмлар Бутуниттифоқ V фестивали Ташкилий комитетининг биринчи йиғилиши бўлади. Бу фестиваль Совет Иттифоқи телевизион студиялари ижодий ходимларининг маҳоратини янада ошириш ҳамда энг яхши телефильмларни аниқлаш ва рағбатлантириш мақсадларида ўтказилади.

СССР Кинематографчилар союзи ва СССР Журналистлар союзининг кенг кўламдаги иштирокида ўтадиган бу фестиваль сўнгги икки йил мобайнида сценаристлар, режиссёрлар, операторлар ва актёрларнинг телефильмлар яратиш соҳасида қилган меҳнатлари самараси кўригига айланади.

Ташкилий комитет телефильмлар Бутуниттифоқ V фестивалини тайёрлашга доир масалаларни ҳам кўриб чиқди.

Г. ГРИШИЛОВА.

СОЛДАТ МАКТУБЛАРИДАН

● Қисмимизда она-Ватан олдидаги ўз бурчини шараф билан бажараётган йигитлар кўп. Карим Баратов ана шулар жумласидандир. Жанговар ва сиёсий тайёргарликда юқори кўрсаткичларга эришган Каримжон меҳнатда ҳам сафдошларига намуна бўлмоқда.

Яқинда илғор солдат ҳаётида қувончли воқеа бўлди. Унга кичик сержант унвони берилди. Бу К. Баратовни хизматда янги муваффақиятларга руҳлантирмоқда.

Ў. БЕКМУРОДОВ.

● Шу кунларда бўлинмамизда жанговар, сиёсий, жисмоний тайёргарлик бўйича кўрикка ҳозирлик қизғин. Айниқса ёш солдатларнинг жанговар маҳоратини оширишга алоҳида эътибор берилмоқда. Бунда сержант Сапоев, ефрейтор Балацкий, оддий солдат Раҳмоновлар жонбозлик кўрсатмоқдалар.

А. АБДУРАҲИМОВ.

● Младший сержант Акром Кочиев бригадаси тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи йили планини муддатидан уч ой аввал бажаришга аҳд қилган. Биринчи квартал топшириқларини ортиғи билан бажарган бригада аъзолари апрель ойи планини 165 процент адо этдилар. Оддий солдатлардан Р. Абдуллаев, Н. Жўраев, Н. Ким ўртоқлар мусобақада илғорлар сафида бормоқдалар.

Н. КАРИМОВ.

* * *

Шунингдек, сержант Ж. Алмонов, оддий солдатлардан М. Боймирзаев, Б. Жалилов, Қ. Рўзиев, Ш. Арамов, Б. Холмўминов, А. Ҳатамов, Т. Улашов, И. Шодиев, М. Оққулов ва бошқаларнинг редакциямизга йўллаган хат-хабарларида Ватанимиз посбонларининг хизматда қўлга киритаётган ютуқлари мадҳ этилган.

ССР ИТТИФОҚИ ВА ИТТИФОҚДОШ РЕСПУБЛИКАЛАРНИНГ ХАЛҚ МАОРИФИ ТЎҒРИСИДА ҚОНУНЛАРИНИНГ АСОСЛАРИ ЛОЙИҲАСИ МУҲОКАМАДА

ТАРАҚҚИЁТ ОМИЛИ

Шу вақтга қадар халқ маорифи тўғрисида алоҳида қонунларнинг Асослари йўқ эди. Эндиликда бу қонун Асосларининг яратилиши ҳар бир маорифчи учун, шубҳасиз, асосий қўлланма бўлади.

Қонун Асослари лойиҳаси билан танишиб чиқар эканмиз, унда халқ маорифининг тараққиёти учун муҳим бўлган масалалар ўрин олганлигини кўрамиз. Биз улардан баъзиларини шарҳлаб ўтмоқчимиз. Масалан, қонун Асослари лойиҳасининг 17-моддасида шундай дейилган: **«Ўрта умумий таълим мактабларининг бош вазифалари қуйидагилардан иборат:**

Болалар ва ёшларга жамият ва фан-техника тараққиётининг ҳозирги талабларига жавоб берадиган умумий ўрта маълумот бериш, ўқувчиларга фанларнинг асосларини чуқур ва мустаҳкам ўргатиш, уларни ўз билимларини узлуксиз такомиллаштиришга интиладиган ва шу билимларни мустақил равишда тўлдира оладиган ҳамда амалда қўллана оладиган қилиб тарбиялаш...». Бу, шубҳасиз, қонун Асослари лойиҳасида жуда тўғри айтилган. Бу — таълим ишини амалиёт билан боғлаш, бунинг учун ҳар бир дарснинг кўргазмали бўлиши, мактабда ҳар бир фан учун кабинетлар жорий этиш, техник воситалардан тўлиқ фойдаланиш демакдир. Умумий ўрта таълим мактаблари мана шундай имкониятларга эга бўлмоғи керак.

Бу фикрнинг тўғри эканлигини биз ишлаб турган Меҳнат Қизил Байроқ орденли 24-ўрта мактаб мисолида ҳам кўриш мумкин.

Мактабимизда меҳнаткашларнинг икки мингга яқин фарзанди билим олмоқда. Янги бинога жойлашган бўлишимизга қарамай, кўпдан буён кабинет системасига тўлиқ кўчишга қийналар эдик. Ҳатто ўқув даргоҳимизда спорт ва мажлис заллари ҳамда меҳнат кабинетлари йўқ эди. Тошкент шаҳар халқ маорифи бўлимининг ёрдами билан қўшимча бино тикланди. Натижада янги ўқув йилидан бошлаб мактабимиз тўртта замонавий типдаги меҳнат кабинетига, спорт мажлис заллари ва ошхонага эга бўлди. Шундай қилиб, мактабимизда химия, физика, математика, география, адабиёт, чет тили, ҳарбий машғулотлар ўтказиш учун алоҳида-алоҳида кабинетлар ташкил этилди. Педагоглар учун алоҳида методика кабинети вужудга келди. Методика кабинетимиздан шаҳарнинг бошқа мактаб ўқитувчилари, шунингдек, республика ўқитувчилар малакасини ошириш институтида методик маҳоратини ошираётган муаллимлар ҳам фойдаланмоқдалар.

Қонун Асослари лойиҳасининг 16-моддасида шундай дейилади: **«Болаларга политехник тарбия ва меҳнат тарбияси бериш фанларнинг асосларини ўрганиш, меҳнатга ўргатиш, дарслардан ташқари ҳар хил ишларни ташкил этиш, ўқувчиларнинг ёшини ва ҳар бирининг ўзига хос хусусиятини ҳисобга олган ҳолда фан-техника тараққиётининг талабларига мувофиқ ижтимоий фойдали меҳнатга ўргатиш жараёнида амалга оширилади».** Бу умумий ўрта таълим мактаблари учун муҳим аҳамиятга эга. Чунки умумий ўрта таълим мактабларида ўрта маълумот бериш билан бирга ўқиш даврида болаларда бирор касбга қизиқиш уйғотиш ўрта мактаб коллективининг энг муҳим вазифаларидан биридир. Шунинг учун ҳам **16-моддага қўшимча равишда ҳар бир мактабни битта-иккита ишлаб чиқариш корхонасига бириктиб қўйиш, уларда дастлабки амалий машғулотларни мунтазам олиб бориш масаласи қўйилса жуда маъқул иш бўларди.** Биз буни тажриба тариқасида бир неча йилдан буён синаб кўряпмиз. Ўқитувчиларимиз (кўпинча 8, 9-синфларда) мактабимизга яқин бўлган Тошкент чинни заводи ва бадиий буюмлар ишлаб чиқариш фабрикаси билан узлуксиз алоқада бўлиб турадилар.

Ёзги таътил чоғида ўқувчиларимиз мазкур корхоналарда бўлиб, шогирдлар қаторида икки-уч ойлаб ишлайдилар. Натижада кўпчилик ўқувчилар чинисозлик ва каштачилик касбларига қизиқиб, баъзилари 8-синфни ёки 10-синфни тугатгач, шу корхоналарга бориб ишлайдилар ва ўқишни сиртдан ёхуд кечки бўлимларда олиб борадилар. Мактабимизни тугатган ёшлардан Х. Азизова, З. Носиров, Г. Лутфуллаева, Г. Орипова, М. Раҳимова, М. Аъзамов, Ё. Юнусов ва Т. Тошметовалар ҳозир Тошкент чинни заводи ва бадиий каштачилик фабрикасида ишлаш билан бирга олий ўқув юртларининг кечки бўлимларида ўқимоқдалар.

Ниҳоят, қонун Асослари лойиҳасининг XII бўлимида «Ота-оналарнинг ва уларнинг ўринларидаги кишиларнинг болаларини тарбиялаш ва ўқитишга доир ҳуқуқлари ва бурчлари»да жуда яхши фикрлар баён этилган. Шубҳасиз, мактаб билан оила ўртасида доимо, узлуксиз алоқа бўлиши керак. Шу чоққача ана шундай алоқа бўлиб келган ва бундан буён ҳам ана шундай бўлиб қолади. Мактабимиз тажрибасидан шу нарса аён бўлдики, қайси бир ота-она ўз фарзанди ҳақида кўпроқ қайғурса, мактаб коллективи билан яқиндан алоқада бўлиб борса, шу оиланинг фарзанди юқори баҳолар билан ўқий олади. Ш. Содиқов, Ф. Азизова, С. Умаров, А. Умарқулов, А. Мансуров, С. Саидқосимов оилалари каби ўнлаб оилалар шулар жумласидандир.

Аммо шундай муътабар ота-оналар билан бир қаторда ўз фарзандининг юриш-туришига, ўқишига бефарқ қарайдиган, ота-оналик бурчини тўла ҳис этмайдиган кишилар ҳам аҳён-аҳёнда учраб туради. Маълумки, бундай ота-оналарнинг фарзандлари мактабда, мактабдан ташқарида ўз хулқ-атвори билан одамларда ёмон таассурот қолдиради. Ўзлари ёмон ўқишларига қарамай, бошқа болаларни ҳам йўлдан оздиришга ҳаракат қиладилар. **Шунинг учун ҳам бундай ота-оналарга таъсир кўрсатиш мақсадида, қонун Асослари лойиҳасида бирор бир тадбир-чора кўрилиши қайд этилса, деган фикрдамиз.**

Умуман, қонун Асослари лойиҳасини тўла маъқуллаймиз. Лойиҳа халқ фикр-мулоҳазалари билан тўлдирилиб, кучга кириши шубҳасиз.

К. РАСУЛОВ,
Тошкентдаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли 24-ўрта мактаб директори, республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи.

Ҳ. ЙЎЛДОШЕВ,
мактаб партия-ташкилоти секретарининг ўринбосари. Халқ маорифи аълочиси.

ЎЗБЕКИСТОН ПОЧТА ХОДИМЛАРИНИНГ АНЖУМАНИ

14 июнда Тошкентда Ўзбекистон почта алоқаси ходимларининг семинар-кенгаши очилди. Семинар-кенгаш ишида барча район ва шаҳар алоқа узелларининг, шунингдек республикадаги бир қанча министрликлар ва идораларнинг вакиллари қатнашмоқда.

Семинар-кенгашни Ўзбекистон ССР алоқа министри Т. М. Тўхтаев очди.

Кенгаш қатнашчилари почта алоқаси ва уни механизациялаштириш воситаларининг аҳволи ҳамда уларни ривожлантириш истиқболларини муҳокама қилдилар.

(ЎзТАГ).

САМАРАЛИ ЯКУНЛАР

«Ташсельмаш» заводида меҳнатни илмий ташкил қилиш планларини жорий этиш натижасида беш йиллик бошидан буён чорак миллион сўм маблағни тежаб қолишга муваффақ бўлинди. НОТ лабораториясининг бошлиғи В. М. Шмах ўзининг рефератида шулар тўғрисида хабар қилади. Унинг бу реферати НОТ шаҳар халқ университети тингловчиларининг Тошкентда ўқишни тамомлаш пайтида тақдим этилди. В. М. Шмах иккинчи механика цехида меҳнатни илмий ташкил қилиш тўғрисида гапириб берди. Бу ерда сменалар орасидаги иш вақтининг исроф бўлиши икки процентдан ҳам ортиқроқ камайди.

Бу ерда деталларни транспортировка қилиш жараёни такомиллаштирилди, пайвандлаш аппаратларига карбит газини марказлашган тартибда бериш ташкил этилди, кўчма ёғ заправка установкаси жорий этилди.

Тингловчиларнинг бошқа рефератлари ҳам амалий жиҳатдан катта аҳамиятга эгадир. Бу рефератларда асосий ва ёрдамчи ишларда меҳнатни ташкил этиш масалалари, иш юритишни, меҳнат режимини ва иссиқ иқлим шароитларида дам олишни яхшилаш проблемалари ишлаб чиқилган.

Республикадаги бир қанча ташкилотлар ва Тошкент шаҳар партия комитети томонидан ташкил этилган бир йиллик ана шу курсни бу йил 60 киши тамомлаб чиқди. Беш йил мобайнида жами 250 га яқин тингловчи курсни тамомлаб чиқди. Уларнинг асосий кўпчилиги шаҳар корхоналари билан муассасаларида НОТ хизмати раҳбарлари ва ходимларидан иборат.

(ЎзТАГ).

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»ГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

САМАРҚАНД ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИ:

Хатирчи район колхозлараро қурилиш бошқармасининг бошлиғи Салом Шайматов кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйишда ўзбошимчалик қилаётгани, инженер-техник ходимлар давлат ва меҳнат интизомини бузаётганликлари ҳақида редакция орқали олинган хат юзасидан текшириш ўтказилди. Хатда келтирилган фактлар тасдиқланди. Текшириш натижаси Хатирчи район партия комитетининг бюросида муҳокама қилинди. Кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйиш принципини қўпол равишда бузганлиги, бу соҳада партия ва касаба союз ташкилотлари билан бамаслаҳат иш қилмаганлиги, инженер-техник ходимларга нисбатан талабчанликни бўшаштириб юборганлиги учун С. Шайматовга выговор эълон қилинди. Райком бюросининг қарори бошқарма бошланғич партия ташкилотининг йиғилишида муҳокама этилди. Бошқармада кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйишни яхшилаш, давлат ва меҳнат интизомини мустаҳкамлаш тадбирлари белгиланди.

Район партия комитети ва область колхозлараро қурилиш тресги С. Шайматовни агар кадрлар билан ишлашни яқин орада яхшиламаса, бошқармада давлат ва меҳнат интизомини мустаҳкамлаш чораларини кўрмаса вазифасидан бўшатилажаги ҳамда қаттиқроқ партия жазоси берилажаги ҳақида огоҳлантирдилар.

Пойтахтимизнинг Максим Горький проспектида кўплаб кўркам бинолар қад кўтармоқда. Уларни қуришда Тошкентдаги 1-уйсозлик комбинатига қарашли 3-монтаж бошқармасининг қурувчилари астойдил меҳнат қиляпти. Суратда: бошқарманинг илғор монтажчиларидан (чапдан) И. Пекин, И. Газаев, В. Каркачев, В. Борзаков ва В. Коломиченколар.

А. Тўраев фотоси.

Қашқадарё области. Қарши районидаги «Ленин йўли» колхози деҳқонлари ғўза парваришига катта эътибор бермоқдалар. Колхоз пахтазорларида ғўза қатор ораларига сифатли ишлов бериляпти. 160 сувчи эгатларга сув тарамоқда. СУРАТДА: ғўза қатор ораларига ишлов бериш акс эттирилган.

А. Тўраев фотоси.

ГАП — ҲОЗИРГИ ҲАРАКАТДА

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» РЕЙДИ

Айтган гапи ва берган ваъдасининг устидан чиқиб келаётган Фарғона областининг пахтакорлари бу йил ҳам улкан хирмон — 550 минг тонна пахта етиштириш йўлида жонбозлик кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар. Тўғри, бу йил ҳам баҳор инжиқликлари кўп бўлди, тез-тез шамол туриб, жала қуйиб ва дўл ёғиб, катта майдонлардаги ғўзаларни нобуд қилди. Иродали ва матонатли деҳқонлар табиий офатдан ғўзаси нобуд бўлган минг-минг гектарлаб майдонларга янгидан уруғ ташладилар, бу майдонлардаги ғўзаларни серавж ўсимликларга етказиб олиш пайида бўлмоқдалар.

Биз областнинг қатор районларида бўлиб, меҳнат аҳлининг мўл ҳосил иштиёқида тер тўкиб зўр ғайрат билан меҳнат қилаётганликларини кўрдик. Механизаторлар, сувчилар, химизаторлар, ўтоқчилар, деҳқоннинг доимий ҳамроҳи ва маслаҳатгўйи бўлмиш ер табиблари — агрономлар — ҳамманинг нияти пахтадан мўл хирмон кўтаришдир. Бағдод районининг қатор хўжаликларида ҳам ана шундай қизғин меҳнат сурони авжида эканини ҳис этдик.

Район пахтакорлари гектаридан қарийб 29 центнердан, жаъми 34 минг тонна пахта етиштиришга бел боғлаганлар. Райондаги аксари хўжаликларда ана шу юксак маррани эгаллаш учун кураш кун сайин авж оляпти. Шу жиҳатдан олганда қирқ центнерчилик ҳаракатига қўшилган «Москва» колхози далаларида қилинаётган ишлар кишини мамнун этади. Қарийб 1000 гектар ерда пахта етиштираётган мазкур хўжаликда ғўзаларга учинчи комплекс ишлов бериш авжида. Колхознинг миришкор пахтакорлари ҳар бир литр сув, ҳар бир килограмм ўғитдан ғоят тадбиркорлик билан фойдаланишнинг пайидан бўлмоқдалар. Агротехника қоидаларига қатъий риоя қилинмоқда. 95 сувчи далаларга кечаю-кундуз сув тарайди. Шу туфайли ғўзалар кунда яшнаб, мўл ҳосилдан дарак бериб ўсяпти. Райондаги бошқа талай хўжаликларда ҳам ишнинг ана шундай ибратли уюштирилгани бизни мамнун этди.

Лекин таъкидлаб ўтиш лозимки, райондаги баъзи хўжаликларда ғўза парвариши ўзибўларчиликка ташлаб қўйилган. «Пахтакор» колхозида худди ана шундай аҳвол кўзга яққол ташланиб турибди. Июннинг биринчи ўн кунлигида ҳам бу колхознинг қатор бригадаларида неча ўнлаб гектар ўт босган, ариқларда сув шарқираб турсада, чанқатиб қўйилган ғўзаларни кўрдик. Колхознинг Х. Қурбонов бошлиқ 3-бригадасида аҳвол ачинарли. 20 гектар ер бегона ўт ичида. Бир неча гектар ердаги ғўза ниҳоятда чанқаган. Ариқда эса, сув беҳуда оқиб ётибди. Далада одам сийрак. Бригадирдан нечта ишчи кучи бор, деб сўрасак, 36 та дейди бамайлихотир. Аммо ишлаётганлари атиги 15 киши. Тартиб-интизом шу хилда бўлгач, ғўзани ўт ўрамайдими?

Колхознинг Қ. Холиқов бошлиқ 13-бригадасида бундан ҳам ачинарлироқ фактларга дуч келдик. 26 гектар ердаги ғўза сувсизликдан саргайиб кетган. Аммо, совуққонликни қарангки, 500 литр сув зовурга ташлаб қўйилган. Бунинг боисини сўрасангиз, бригадир мантиқсиз баҳоналарни рўкач қилади. 15 гектар ердаги ғўзани бегона ўт чирмаб ётибди. Дала шийпони олдига уйиб қўйилган 3 тоннача ўғит шамол ва ёғин-сочин таъсирида ўз хусусиятини йўқотиб, сочилиб ётибди. Колхознинг А. Тўраев, Ш. Назаров, М. Қорабоев бошлиқ бригадаларида ҳам ғўза парваришида жиддий нуқсонларга йўл қўйиляпти. Хўжалик раҳбарлари бунга бефарқ қараб келаётгани кишини таажжублантиради.

«Победа» колхози — райондаги йирик хўжаликлардан бири. 1800 гектардан зиёдроқ майдонда пахта етиштирилади. Колхоз раиси Н. Жўрақулов билан суҳбатлашсангиз, сувнинг хосияти ҳақида ажойиб гапларни айтиши мумкин. Аммо, гап бошқа-ю, иш бошқа экан. Хўжаликдаги ариқларда суткасига 70 гектар ерни суғорадиган сув оқиб ётибди. Аммо, бир кеча-кундузда атиги 22 гектар ер сув ичяпти, холос, жуда кўп майдондаги ғўзалар сувга ташна. Сув кўп ҳолларда зовурларга ташлаб қўйилмоқда. Ўзингиз ўйлаб кўринг: рўйхатдаги 120 сувчидан 18 таси шу иш билан машғул бўлгач, сув зовурга оқмай, қаёққа оқсин? 7 та бригада даласида эса бирорта ҳам сувчини учратмадик. «Ленинград» колхози далаларида ҳам шунга ўхшаш аҳволга дуч келдик.

Риштон районининг баъзи хўжаликларида ҳам ғўза парваришида жиддий камчиликларга йўл қўйилаётганини кўрдик. Хусусан «Янги ҳаёт» колхозида бу борадаги камчиликлар билан сира келишиб бўлмайди. Бу хўжаликнинг аксари бригадалари далаларида ҳали дастлабки парвариш тугалланмаган майдонлар бор. Чунончи, Б. Одилов бошлиқ 3-бригадада биринчи чопиқ тугалланмаган, ўт ичида кўринмай, сарипоча бўлиб ётган ғўзаларни кўрдик. Ҳатто, 2 гектарча ердаги ғўза яганадан чиқарилмаган. Хўш, нега шундай? Бунинг боиси шундаки, бригада бошлиғи тартиб-интизом ўрнатмаган, талабчанликни унутиб, парвойи палак бўлиб юраверган.

57 минг тонналик «оқ олтин» хирмонини уйиш иштиёқида меҳнат қилаётган Фрунзе районининг пахтакорлари шу кеча-кундузнинг ҳар бир дақиқасидан унумли фойдаланиб, ғўза парваришини бутун чоралар билан кучайтирмоқдалар. Бу йил 17 минг тонна пахта етиштиришга бел боғлаган Калинин номли совхоз далаларида бўлганимизда гектаридан 29 ўрнига 35 центнердан ҳосил олиш учун курашаётган марди-майдонларнинг фидокорона меҳнатларини кўрдик. Совхоз ишчилари табиий офат оқибатларини тез ва уддабуронлик билан бартараф этиб, қайта экилган юзлаб гектар майдонлардаги кўчатларини ҳам ўнглаб олдилар. Иккинчи комплекс ишлов ниҳояланаётган барча майдонларда ғўза бўлиқ ва серҳосил бўлиб ўсмоқда. Район хўжаликларидаги неча ўнлаб бригадалар, совхозларнинг кўплаб бўлимларида иш ибратли йўлга қўйилгани мамнун этади кишини.

Аммо, район колхоз ва совхозларининг айримларида зудлик билан бартараф этиш шарт бўлган жиддий камчиликлар борки, буни таъкидлаб ўтмай бўлмайди. Район хўжаликларида 1,5 минг гектар ўт босган пахта майдонлари бор. Ачинадиган ери шундаки, июннинг дастлабки ўн кунлигида райондаги Фрунзе номли совхозда ўт босган пахта майдонлари 800 гектардан кўпроқ ерни ташкил этарди. Охунбобоев номли, Жданов номли совхозлар, Карл Маркс номли колхозда ҳам ҳамон биринчи чопиқ билан турган, ўт босган юзлаб гектар ғўзалар борки, бу ҳол номлари қайд этилган хўжаликларда меҳнат интизоми бўшашиб кетаётгани, ишчи кучлари, техника воситалари ва бошқа имкониятлардан самарали фойдаланилмаётганини кўрсатади.

Қишлоқ хўжалик экинларидан, хусусан, пахтадан мўл ҳосил тўплашда ҳал қилувчи босқич бошланди. Кузда кўтариладиган хирмоннинг салмоғи шу кунги ҳаракатга боғлиқ. Фарғона областининг юқорида номлари зикр этилган районлари ва хўжаликлари раҳбарлари буни сира унутмасликлари лозим.

С. САЙФУТДИНОВ,
Фарғона область «Коммуна» газетасининг бўлим мудири.
М. ШАРИПОВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг жамоатчи мухбири.
О. ҲАКИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ПЛАНЕТАМИЗДА

ХУШХАБАРЛАР
ЯНГИЛИКЛАР
ВОҚЕАЛАР.

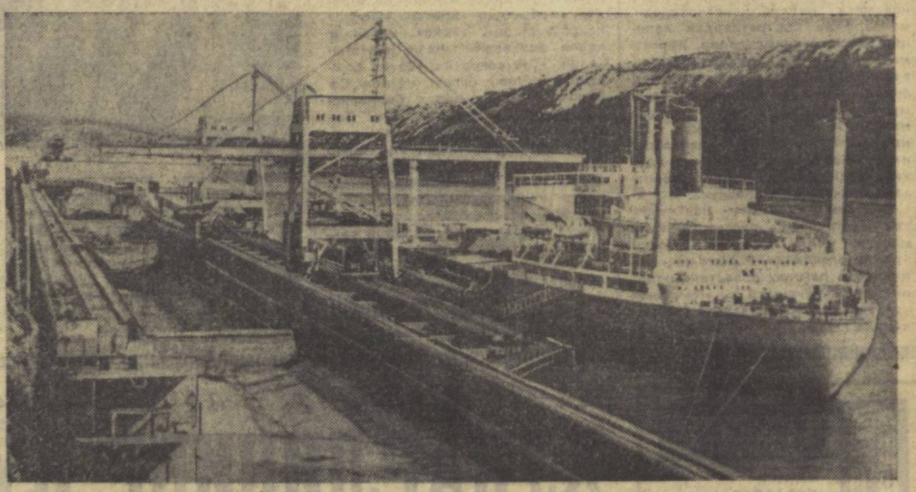

Югославия — йирик денгиз давлатидир. Ҳозирги кунда Югославия байроғи остида юзлаб кемалар денгиз ва океанларда сузиб юрибди. Ер юзида ЮСФР кемалари бормайдиган денгиз портлари жуда кам. Суратда: мамлакатнинг Бакар портида.

ТАНЮГ—ТАСС фотоси.

БУТУН ДУНЁ ХАЛҚЛАРИНИНГ МАНФААТЛАРИ ЙЎЛИДАГИ ВИЗИТ

ПИТЕР ФЛЭНИГАН БИЛАН СУҲБАТ

ВАШИНГТОН, 13 июнь. (ТАСС). Америка халқи КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев визитини зўр қизиқиш билан кутиб турибди. Леонид Брежнев ва Совет ҳукумати ялпи тинчлик ва равнақ йўлида катта куч-ғайрат сарфламоқдалар ва бу визитга америкаликлар ўзига хос меҳмондўстлик билан қизғин, бажонидил, завқ-шавқ билан жавоб берадилар, деди АҚШ президентининг халқаро иқтисодий ишлар билан шуғулланувчи ёрдамчиси П. Флэниган ТАСС мухбири билан суҳбатда. У айтдики, бундай қилиниши ўтган йил майида Москвадаги юксак даражада ўтказилган музокаралар вақтида АҚШ президенти Р. Никсон ва унинг ҳамроҳлари жуда ажойиб равишда кутиб олинганлигига бериладиган бирдан бир жавоб бўлади.

Л. И. Брежневнинг АҚШга келиши, деди П. Флэниган, ҳар жиҳатдан ҳам ғоят муҳим бўлади. Агар Л. И. Брежнев билан Р. Никсоннинг музокаралари якунида Совет Иттифоқи билан Қўшма Штатлар ялпи тинчликни мустаҳкамлаш йўлида ҳамжиҳат куч-ғайрат сарфлайдиган бўлсалар, юксак даражадаги бу учрашув буюк аҳамият касб қилади.

П. Флэниган Совет—Америка муносабатларининг ҳозирги аҳволини баҳолаб, бу муносабатлар бизнинг авлодимиз умри давомида ҳеч қачон бунчалик яхши бўлмаган эди, деб таъкидлади. Совет Иттифоқи билан Қўшма Штатлар, деди у, атрофдаги муҳитни муҳофаза қилиш соҳасида, соғлиқни сақлаш соҳасида ҳамкорлик қилмоқдалар, биргаликда илмий-тадқиқот ишлари ўтказмоқдалар, ер юзидаги ҳамма халқларининг тинчлиги ва равнақи манфаатлари йўлида, халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш йўлида куч-ғайрат сарфламоқдалар.

Кейинги вақтларда эришилган тараққиёт — Совет-Америка муносабатлари тарихида энг катта силжиш бўлиб, биз ҳали жуда кўп иш қилишимиз лозимлигини кўрсатиб турибди, деб уқтирди П. Флэниган. Халқларимиз ва бутун ер куррасидаги халқларнинг тинчлиги ҳамда бахт-саодати манфаатлари, деди у, биздан янада кўпроқ куч-ғайрат сарфлашни талаб қилади.

Лоақал стратегик қурол-яроғларни чеклаш тўғрисидаги музокараларни олиб кўрайлик. Бу музокараларнинг биринчи даврасидаёқ муҳим битимларга эришилди. Унинг иккинчи давраси натижасида стратегик қурол-яроғларни чеклаш тўғрисида тағин ҳам кенгроқ ва тағин ҳам чуқурроқ битимларга эришилиши мумкин. Бу эса СССР ва АҚШ халқлари учун, шунингдек бутун дунё учун жуда муҳимдир.

Чамаси, бизнинг иқтисодий ўзаро муносабатларимиз эндигина бошланиб келмоқда, деди сўзини давом эттириб Флэниган. 1972 йилда савдо-сотиқ ҳажми бирмунча ўсди. Аммо СССР билан АҚШ ер юзидаги иккита энг катта савдо қилувчи давлат бўлганлиги сабабли улар ўртасидаги савдо-сотиқ ҳам анча кўпроқ бўлиши лозим.

Биз Совет Иттифоқи билан савдо-сотиқни кўпайтиришни хоҳлаймиз, — деб таъкидлади П. Флэниган. Бу муддао «СССР билан АҚШ ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг асослари» деган ҳужжатда ва ўтган йил кузида тузилган савдо битимида эълон қилинган. Биз мамлакатларимиз ўртасида ўзаро манфаатли савдо-сотиқ алоқалари имкони борича кўпроқ бўлишини истаймиз.

Айни пайтда П. Флэниган шуни ҳам таъкидладики, АҚШ Совет Иттифоқига савдо-сотиқ ишларида энг кўп қулайлик берадиган режимни яратиб қўйиши керак, кўпчилик мамлакатларга нисбатан ҳам ана шундай режим яратилган. Чунки ҳам иқтисодий, ҳам сиёсий нуқтаи назардан АҚШ СССР билан муносабатларини ўзаро манфаат ва тўла тенглик негизида олиб бориши керак.

АҚШ ҳукумати, деб таъкидлади П. Флэниган, 1973 йилда савдони ислоҳ қилиш тўғрисидаги қонун лойиҳасини конгрессга тақдим этди. Бу қонун лойиҳасида Совет Иттифоқига энг қулай режим яратиб қўйиш кўзда тутилган. Бу қонунни конгресс маъқуллайди ва имзолаш учун президентга топширади деб умид қиламан, деди П. Флэниган. Қонунда президентга савдо-сотиқ ишларида энг кўп қулайлик режимини Совет Иттифоқига нисбатан ҳам жорий этиш ҳуқуқини берувчи қоида сақлаб қолинади.

Биз муносабатларимизни нормаллаштиришда катта муваффақиятларга эришдик, деди пировардида Флэниган, эндиликда бизнинг ихтиёримизда шу соҳада янада кўпроқ силжишга эришиш учун зарур имкониятлар бор.

Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ БЎЛАЖАК ВИЗИТИ ТЎҒРИСИДА Р. НИКСОННИНГ АЙТГАНЛАРИ

ВАШИНГТОН, 14 июнь. (ТАСС). АҚШ президенти Р. Никсон ўзининг КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев билан олиб борадиган музокаралари Совет — Америка муносабатларини янада яхшилашга олиб келади, деб ишонч билдирди. Р. Никсон телевидение орқали нутқ сўзлаб шу гапларни айтди.

«Келаси душанбада мен КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Леонид Брежнев билан юксак доирада учрашаман, — деди АҚШ президенти. — Шу учрашувга ойлаб давом қилган тайёргарликка асосланиб, икки ўртамиздаги катта маслаҳатлар ва ёзишмаларга асосланиб шуни ишонч билан айта оламанки, учрашувларимиз натижасида қурол-яроғ юкини енгиллаштириш, шунингдек уруш хавфини камайтириш борасида янги катта тараққиёт бўлади, жаҳоннинг энг кучли икки мамлакати ўртасида яхши ва янада фойдали ўзаро муносабатлар йўлида олға ҳаракат бўлади.

ШАРТНОМА ТАСДИҚЛАНДИ

БЕРЛИН, 13 июнь. (ТАСС). ГДР палатаси бугун бу ерда бўлиб ўтган мажлисда ГДР билан ГФР ўртасида муносабатларнинг асослари тўғрисидаги шартномани бир овоздан тасдиқлади.

ВИЗИТ ҚОЛДИРИЛДИ

РИМ, 13 июнь. (ТАСС). Италия Республикаси президенти Ж. Леоненинг шу йил 25—29 июнда белгиланган Францияга қиладиган визити қолдирилди. Квиринале саройи маҳкамаси эълон қилган ахборотда шу ҳақда хабар қилинади. Италия томонининг таклифига мувофиқ визитнинг кечиктирилиши Ж. Андреотти ҳукуматининг истеъфо берганлиги ва Италияда ҳукумат танглиги билан боғланғандир.

ХХР ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРИНИНГ ФРАНЦИЯГА ҚИЛГАН ВИЗИТИ ТЎҒРИСИДА ФРАНЦУЗ ГАЗЕТАЛАРИНИНГ ЁЗГАНЛАРИ

ПАРИЖ, 13 июнь. (ТАСС). Францияда чиқадиган «Круа» газетаси ХХР ташқи ишлар министри Цзи Пэн-Фэйнинг Францияга қилган визити муносабати билан қуйидагиларни таъкидлайди: Хитой ташқи ишлар министри Францияда турган айни ҳозирги вақтда Синьхуа агентлиги Совет Иттифоқининг қитъада самарали коллектив хавфсизлик системасини вужудга келтириш йўлидаги интилишлари Ғарбий Европа учун гўё «хавф» солаётганлигини жон-жаҳди билан кўпиртириб кўрсатмоқда.

Реакцион доиралар таъсиридаги «Орор» газетаси Хитойнинг ташқи сиёсатини шарҳлаб, «Хитой европаликларни қудратли уюшма доирасида бирлашишга ошкора даъват қилмоқда ва ҳатто Атлантика иттифоқини сақлаб қолишга пинҳона, лекин ҳеч иккиланмай ундамоқда» деб қайд қилади.

Лекин, деб давом этади газета, «Европадаги мавжуд аҳволни ва Ғарбдаги кескинлик юмшатилганлигининг расмий характерини гарантиялаши лозим бўлган хавфсизлик ва ҳамкорлик масалаларига бағишланган кенгашларга Пекин эҳтиёткорлик ва шубҳа-гумон билан қарамоқда».

«Орор» газетасининг ёзишича, Хитой раҳбарлари Совет Иттифоқига қарши курашга ёрдам берадиган бўлса «ҳатто шайтоннинг ўзи билан ҳам иттифоқ тузишга» ҳозир бўлиб турибдилар.

СОЦИАЛИСТИК МАМЛАКАТЛАРДА

✦ ХАЛҚ НОМЗОДЛАРИ

УЛАН-БАТОР. (АПН махсус мухбири). 24 июнда Монголияда Олий ҳокимият органи — Буюк Халқ Хуралига сайловлар бўлади. Ҳаммаси бўлиб 336 депутат сайланади.

Сайловчиларнинг йиғилишларида Буюк Халқ Хурали депутатлигига партия ва ҳукумат раҳбарлари, жамоат арбоблари, ишчилар синфининг, кооперативларнинг аратлари ва зиёлиларнинг энг яхши вакиллари номзод қилиб кўрсатилди. Улар орасида бинокор — Т. Надмид, кончи Ш. Баяр Сайхан, ишчи Б. Дэстэ, сигир соғувчи Б. Цэрэндэ жид, чорвадор Э. Цэрэнсанжалар бор.

Сайлов олди кампанияси юксак сиёсий ва меҳнат кўтаринкилиги вазиятида ўтмоқда.

Г. ХАРЧЕНКО.

✦ ҚАНД ЗАВОДЛАРИ УЧУН

ВАРШАВА. (АПН мухбири). Свидница ва Нисадаги заводлар асосан Польшадаги қанд заводлари учун саноат ускуналари етказиб берувчи корхоналардан ҳисобланади. Заводлар ишлаб чиқараётган маҳсулотнинг кўпчилик қисми чет элларга экспорт қилинаётир. Республика кейинги ўн беш йил ичида чет эл буюртмачиларига қанд корхоналарининг қирқ комплексини етказиб берди. Улар СССР, Чехословакия ва Руминияда қурилди.

Бундай корхоналар бир суткада тўрт минг тонна қанд лавлагисини қайта ишлай олади. Хом ашёни ишлаш жараёни автоматлаштирилган, агрегатларнинг ҳаммаси марказий пультдан бошқарилади. Свидницада айни пайтда заводларнинг қувватини бир ярим баравар оширадиган машиналар конструкциялаштирилди.

Куба учун шакар қамишни қайта ишлайдиган ускуна тайёрланди.

✦ КОМПОЗИТОР — ФИЛЬМ ҚАҲРАМОНИ

БУХАРЕСТ. (АПН махсус мухбири). Янги рангли панорамали ва истереофонали фильмлар ишлаб чиқарувчи Бухарест киностудияси тайёрлаган фильм ўтган асрда яшаган композитор Чиприан Порумбескунинг ҳаёти ва ижодига бағишланган. У биринчи румин опереттаси ва бошқа машҳур музика асарлари муаллифидир.

Режиссёр Георге Витанидис сценарийси бўйича тайёрланган фильм Порумбескунинг румин музикаси ижодини ривожлантиришдаги ролини акс эттиради. Композитор ролини ёш актёр Влад Редеску, музика асарларини талантли ғижжакчи Штефан Руха ижро этган. Томошабинлар янги фильмни қизғин кутиб олдилар.

Б. КЛИМИН.

МУҲИМ ҚАДАМ

Ливия Араб Республикаси (ЛАР) Американинг шу мамлакат территориясида иш кўриб келган «Банкер хант» нефть компаниясини давлат ихтиёрига олганлиги тўғрисидаги хабарни араб мамлакатларининг жамоатчилиги мамнуният билан кутиб олди.

◆ ҚОҲИРА, 14 июнь. (ТАСС). Ливиянинг қарори «араб нефти арабларга хизмат қилсин» деган шиорни амалга ошириш намунасидир, дейилади араб касаба союзлари халқаро конфедерацияси бош секретариатининг Ливия ишчи касаба союзлари умумий федерациясига йўллаган телеграммасида.

Қоҳирадаги «Ал-Жумҳурия» газетаси Ливия раҳбарлари кўрган чораларни араб шарқига қарши кирдикорларни даф этишдаги муҳим амалий қадам, деб баҳолайди.

◆ АДАН, 14 июнь. (ТАСС). Ямвн Халқ Демократик Республикаси Ливия Американинг «Бантер ханд» нефть компаниясини давлат ихтиёрига олганлигини табриклайди, деди Яман Халқ Демократик Республикасининг бош министри Али Носир Муҳаммад.

Исроил: КУН КЕЧИРИШ ҚИЙИНЛАШМОҚДА

Шу йилнинг май ойида исроилликлар ўз давлатларининг 25 йиллигини нишонлашди. Ана шу байрам кунларида улар ўз камарларини янада қисиброқ боғлашга мажбур бўлдилар. Чунки мамлакатда кун кечириш деярли 4 процент ўсди. Бу 20 йил ичида энг баланд кўрсаткичдир.

Бироқ май ойи истисно эмас, Исроилда ҳаёт борган сари қийинлашиб бораётир. Истеъмол молларининг нархи 1969 йилга нисбатан бир ярим баробар ошди. «Бултур Исроилда кун кечиришнинг 13 процентдан зиёдроқ ўсиши, — деб таъкидлайди Американинг Ассошиэйтед Пресс агентлиги, — исроилликларга катта зарба бўлиб тушди». Шу йилнинг дастлабки тўрт ойи ичида эса кун кечириш 9,5 процентга қимматлашди.

Меҳнаткашлар турмуши оғирлашиб бораётганининг сабаби шундаки, улар ҳаддан ташқари паст иш ҳақи олганлари ҳолда дунёда энг кўп солиқ тўлашга мажбур бўлмоқдалар. Уй-жой етишмайди, минг-минглаб кишилар кулбаларда яшашга мажбур. Кўпгина оилалар ярим қашшоқ кун кечираётир. Моддий шароитнинг ёмонлиги туфайли мамлакатда жиноятлар авж олиб кетаётир. Исроил газандаларининг ҳисоб-китобларига қараганда, мамлакатдаги ҳар қирқ кишининг бири ашаддий жиноятчи экан.

Аҳоли турмуш даражасининг пасайиб кетишига сабаб мамлакат ҳукмрон доираларининг халққа зид ички ва агрессив ташқи сиёсатидир. Меҳнаткашлардан ундирилаётган кўплаб солиқлар генерал Даяннинг ҳарбий машинасини пул билан таъминлашга, ҳарбий саноатни барпо этишга, чет элдан қурол-яроғ сотиб олишга сарфланмоқда. Молия министри П. Сапирнинг айтишига қараганда, ўтган олти йил ичида Исроил ҳарбий мақсадлар учун 6 миллиард доллар сарфлаган.

Ҳарбий харажатларнинг кўпайиши давлат қарзларининг ўсишига олиб келди. Аҳоли жон бошига ҳисоблаганда, мамлакатнинг ташқи қарзи минг доллардан ошиб кетди. Натижада исроил фунтининг қиммати пасайиб, инфляция кучайиб кетди. Ҳозирги кунда ғарб матбуотининг кўпгина органлари Исроилнинг оғир иқтисодий аҳволи тўғрисида ёзмоқдалар. Инфляциянинг зўр бериб кучайишидан, деб ёзади Ғарбий Германияда чиқадиган «Штерн» журнали Исроил давлатининг юбилейига бағишланган мақоласида, — мамлакат социал ва иқтисодий танглик ёқасига бориб қолди».

Шунга қарамай, Исроил маъмурлари боши берк кўчадан меҳнаткашларни кўпроқ эксплуатация қилиш орқали чиқишга уринмоқдалар. Холбуки, бу танглиқдан халқаро монополиялар ёрдами билан эмас, балки Яқин Шарқ можаросини тинч йўл билан бартараф қилиш орқали қутилиш мумкин.

Н. ДРОБОТОВ,
(АПН).

СОВЕТ АВИАЦИЯ КОНСТРУКТОРИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ПАРИЖ, 13 июнь. (ТАСС). Намойишкорона парвознинг якунловчи босқичида «ТУ-144» самолётининг ҳалокатга учраши сабабларини текшираётган француз ва совет мутахассисларининг биргаликдаги иши ҳали давом этмоқда, шу сабабли бу ишнинг якунини ҳозирча чиқариб бўлмайди, деди бош конструктор А. А. Туполев. Ҳозирги пайтгача тўпланган анчагина маълумотлар синчиклаб анализ қилинмоқда. Бахтга қарши, автоматик тарзда ёзувчи аппаратнинг ёзуви ҳали ҳам топилгани йўқ. Текшириш учун муҳим бўлган бошқа баъзи материаллар ҳам етишмаётир. Лекин бошланган иш охирига етказилишига шак-шубҳа йўқ.

Англия матбуоти бошқа «ТУ-144» самолётлари ҳам илгари ҳалокатга учраган эди, деган даъволарни босиб чиқарган ва сўнгра айрим мамлакатларнинг газеталари ҳам шу мишмишларни тарқатган эди. Авиация конструктори бу даъволарни қатъиян рад қилди. «Бу даъволарнинг ҳаммаси уни ўйлаб чиқарганларнинг юзини шувут қилиб қўядиган бемаъни уйдурмалардир», — деди А. А. Туполев.

Франс Пресс агентлигининг Ле-Бурже авиация салонидаги «совет делегацияси экипажга парвоз программасини ўзгартириш» тўғрисида қандайдир «кўрсатмалар» берганлиги тўғрисида тарқатган хабарни ҳам авиация конструктори рад қилди. Парвоз плани авваллдан маълум эди ва унда ҳеч қандай хатарли элементлар йўқ эди, деди у.

А. А. Туполев «ТУ-144» самолётининг қаҳрамонона экипажи мардлигини муносиб баҳолаб ва унинг хотирасини ҳурматлаб, содир бўлган фожиа Совет Иттифоқида товушдан тез учадиган самолётларни яратиш программасини келгусида амалга ошириш ишини тўхтатиб қўймайди, деб ишонч билдирди.

КЎРГАЗМА ЗАЛЛАРИДА

ОНА ЕР ҚЎШИҒИ

Шу кунларда «Билимлар уйи» кўргазма залига кираётганлар чеҳрасида илиқ табассум. Тасвирий санъат мухлислари бу ерда намойиш этилаётган тошкентлик рассом Николай Семёнович Пак мўйқаламига мансуб полотнолардан, манзара ва портретлардан қониқиш ҳосил қилмоқдалар. Кўргазмадаги асарларни мазмун ва мундарижасига қараб яхлит бир ном билан — она ер қўшиғи деб аташ мумкин. Чунки, рассомнинг илҳом манбаи — она ер, бунёдкор меҳнат кишилари, ҳаёт лавҳалари, ижод мавзуи ҳам она замин мадҳи, меҳнат қаҳрамонларининг завқли, жўшқин фаолияти...

Николай Семёнович Пак ўзига хос изланувчан рассом. Меҳнат мавзуи унинг ижодида асосий ўринни эгаллайди. Рассом кейинги йилларда пойтахт областининг икки йирик хўжалиги — «Полярная звезда» ва «Политотдел» колхозларида узоқ вақт бўлиб, дала меҳнатчиларининг иши, турмуши, ҳаёти, орзу-интилиши, хўжаликнинг юксалиши, илғор кишиларнинг намунали, ташаббускор меҳнат фаолияти билан яқиндан танишди, ўрганди. Кўплаб полотнолар, портретлар яратди. «Меҳнат қаҳрамонлари», «Рақс», «Бизнинг ҳовли болалари» каби картиналари, «Сут соғувчи», «Звено бошлиғи», «Чўпон бола», «Чўпон Собиров», «Икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ким Пен Хва», «Олим», «Аёл» каби портрет асарлари худди шу сафар чоғи яратилгандир. Мўйқалам соҳиби гўзал ҳаёт манзараларини, илғор кишилар сиймоларини чизар экан, жонли бўёқлар топа олади, ўз мақсад-интилишларини таъсирли, ҳаққоний акс эттиришда бор маҳоратини ишга солади.

Николай Семёнович Пак бадиий билим, иқтидорини дастлаб Пенза ва Самарқанд билим юртларида шакллантирди. Тошкентдаги театр ва рассомчилик институтида маҳорат сирларини ўрганди. Ўзбекистон халқ рассоми, Ҳамза номидаги республика Давлат мукофотининг лауреати, таниқли рассом Раҳим Аҳмедов устахонасида амалий ижодий фаолият кўрсатди, илк асарлари шу ерда рўёбга чиқди. Николай Семёнович ижоди ранг-баранг. У яратган асарлар орасида натюрмортлар, манзара асарлари, портретлар ҳам бор. Улар мавзуи, ёрқин ғояси, бўёқнинг тиниқлиги билан ҳаётийдир.

Шу кунларда «Билимлар уйи»да намойиш этилаётган полотнолар томошабинларга манзур бўлаётганининг боиси ҳам шунда.

Т. ОДИЛБЕКОВ.

СПОРТ

ХАБАРЛАР

БАСКЕТБОЛ. Тошкент жисмоний тарбия институтининг баскетболчи қизлари дўст Болгарияда халқаро турнирда иштирок этиб, етти учрашув ўтказдилар. Қизларимиз Бургасда маҳаллий «Черноморец» ва шаҳар терма командаси билан ўйнаб, муваффақият қозонишди. Вакилларимиз Приморск шаҳрида Венгрия, ГДР, Болгария баскетболчилари билан ўзаро куч синашдилар. Тошкентликлар бу шаҳарда ҳам мағлубиятсиз ўйнаб, олтин медалли бўлишди.

ОҒИР АТЛЕТИКА. Совет полвонлари Испаниянинг пойтахти Мадридда ўтказилаётган Европа чемпионати мусобақаларида яхши қатнашмоқдалар. Фахрли ном учун курашда таниқли грузин штангачиси Дито Шанидзедан кейин яна бир вакилимиз олтин медаль олди. Олимпиада чемпиони Муҳарби Кирживов Европа чемпиони деган номга сазовор бўлди. У штангани даст кўтаришда 130, силтаб кўтаришда 172,5 килограммлик натижага эришиб, мухлислар эътиборини қозонди. Европа чемпионати мусобақалари давом этмоқда.

ВОЛЕЙБОЛ. Қўқондаги «Локомотив» спорт залида спортнинг мазкур тури бўйича республика XVI спартакиадаси мусобақалари давом этмоқда. Волейболчилар финалга чиқиш учун курашмоқдалар. Тошкент жисмоний тарбия институти командаси мусобақа бошидаёқ муваффақият қозона бошлади. Студентларнинг финалга чиқишлари учун яна бир очко кифоя. Иккинчи группага киритилган командалар ўртасида термизликлар яхши ўйнашяпти. Улар учрашувларни мағлубиятсиз ўтказиб, финалга йўлланма берадиган бир очкони ҳам қўлга киритдилар.

Ёшлар, касб орттиринг!

ҲУНАРЛИНИНГ ҚЎЛИ ГУЛ

Катта ҳаёт тажрибасига эга бўлган юкодкор халқимиз «Йигит кишига етмиш ҳунар ҳам озлик қилади» дейди. Ҳақ гап. Чиндан ҳам барча маънавий ва моддий бойликларни яратишда ва бунёд этишда касб-ҳунарнинг хосияти катта. Ҳозирги даврда, айниқса, ихтисосликларнинг доираси янада кенгайиб боряпти.

Ўзбек халқининг «Ақл кўпга етказади, ҳунар кўкка етказади» деган мақоли ҳам ҳунарнинг беқиёс улуғворлигини кўрсатади. Ҳозирги адолатли замонамизда ҳунар ҳунармандни бахтиёр ва тўқ турмушли қилади. Ҳунари бор киши ҳар қадамда зафар қучади, обрў-эътибор қозонади. Ҳунар инсоннинг зебу-зийнати, оила қувончи ва севинчидир. Қишлоқ-шаҳарларга оро берувчи, чиройига-чирой, ҳуснига ҳусн қўшувчи, гўзаллаштирувчи, бунёд этувчи улуғ касб эгаларидир. Ҳунарли киши албатта, униб-ўсади, турмуши фаровон бўлади. Тўқлик, бойлик келтиради. Масалан, деҳқоннинг меҳнати, ҳар бир ҳаракати инсон ризқини оширади.

Бугунги ИШЧИ сўзи янада баралла янграяпти. Тўқувчи инсон дидига мос атлас, шойи, баҳмал, ҳарир газламалар тўқийди, тикувчи кўнгил тилаган турли кийимларни тикади. Новвой, ошпаз, пазандалар турли нон, лазиз таомлар пишириб, халқни мамнун этадилар. Бинокор-қурувчилар шинам уйлар, кўп қаватли гулдор, нақшли бинолар, уй-жойлар қуриб, меҳнаткашларни хуррам қилмоқдалар. Наққошлар, рассомлар, ҳайкалтарошлар халқ дидига мос асарлар яратмоқдалар. Қисқаси, ҳар бир касбнинг ўз фазилати бор. Ҳунарнинг умри узоқ бўлади. Масалан, наққошлар, заргарлар, ҳайкалтарошлар, рассомлар, ўймакорлар, мискарлар, темирчилар, тўқувчилар, ёғоч усталари томонидан ясалган олтин, мис, ёғоч, суяк, ғишт, сопол буюмлари, ўйиб ёзган хатлари, турли шаклдаги гуллар, воқеа, ҳодисалар ва тарихий даврларни акс эттирувчи, боболаримизнинг турмуш машғулотларидан хабар берувчи ноёб ишлари, саройлар пештоқига, мадрасалар устун ва эшикларига ишланган, кишини ҳайратга солувчи улкан ёдгорликлари бугунги кунда ҳам тирикдир.

Ғамхўр партиямиз инсонни доимо улуғлаб келмоқда. У яратган ҳунар маҳсулига юксак баҳо беради ва қадрлайди. Бу йўлда жуда кўп маблағларни аямайди. Ҳунар мактаблари, таълим устахоналарининг сони ортиб боряпти. Ҳунар эгалари сони ҳам кўпаймоқда.

Ана шуларни эслаганда беихтиёр ўтмиш киши ёдига тушади. Илгари косиб-ҳунармандларнинг турмуши аянчли эди. Ўғил-қизларни ҳунарли қилиш мушкул эди. Турли касб эгалари—махсидўз, этикдўз, ямоқчи, кулол дурадгор ва сувоқчиларнинг куни қашшоқликдан чиқмас эди. Ҳунармандлар жуда кам эди. Мана, бир оддий мисол. Катта Учқўрғон қишлоғида фақат олти нафар бинокор, беш-олти нафар сувоқчи бор эди, холос. Бир киши боғини ёки ҳовлисини ихота қилмоқчи бўлса, пахса девордан, қўрғон қилиш учун Тожикистоннинг Қоратегин деган жойидан келадиган деворлзонни кутиб турарди.

Ҳозир-чи? Учқўрғоннинг қайси бир хонадонида бўлманг, бирор касб эгасини учратасиз. Турғунбой Мадраҳимов ва унинг умр йўлдоши Пошшахон опани олайлик. Бир вақтлар бу оиланинг ота-боболари бойлар эшигида қарол, чоракор бўлиб хизмат қилишган. Оғир турмушнинг азоб-уқубати уларнинг тинкасини қуритган. Фақат ўғил-қиз, неваралари адолатли, инсонпарвар совет давридагина ўз меҳнатининг гаштини сўраётирлар.

Коммунист Турғунбой Мадраҳимовнинг ҳам ўғил-қизларини пионер, комсомол ташкилотлари тарбиялаб, вояга етказди. Олимжон ҳозир Андижон йўл идорасининг инженери. Қизи Холидахон Тошкент тўқимачилик институтини муваффақиятли тамомлади. Иккинчи қизи Ҳосилахон Андижон қишлоқ хўжалиги институтини тугатиб, ҳозир район сув хўжалиги идорасида ишлаётир. Василахон эса Наманган давлат педагогика институти тарих факультетининг IV курс талабаси. Ўртанча ўғли Одилжон Усмон Юсупов номли 2-ўрта мактабда физкультурадан дарс беради. Содиқжон эса район газлаштириш идораси ходими. Кенжа ўғли Шуҳрат Ойбек номли 77-ўрта мактабнинг 7-синф ўқувчиси. Бу фарзандлар бахтиёр оиланинг эртанги куни, умид ва ишончи. Уй-рўзғор ишларини ўзлари қилишади. Кийим-кечакларини ўзлари тикишади. Ширин таомларнинг пазандалари ҳам ўзлари. Уй—ҳовлиларини ҳамиша озода тутадилар. Одобли бўлиб тарбияланган бу болалар аҳил-ҳамкордирлар. Ота-онага кўмакдош. Ҳар бири бирон касбнинг моҳир устаси. Турғунбой Мадраҳимов ҳозир Ойбек номли 77-ўрта мактаб ота-оналар комитетининг раиси. Пошшахон опа тикувчилик артелининг илғор ишчиси.

Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Ҳозир ҳар бир совет оиласида касб-ҳунар эгаллаган ёшлар сони тобора ортиб бормоқда. Шундай экан, ёшларнинг моҳир, қўли гул ҳунар эгалари бўлиб етишишлари учун бундан ҳам кўпроқ ҳаракат қилишимиз керак. Мактабларда турли ҳунар ва касб эгалари билан ўқувчи-ёшларнинг учрашувларини тез-тез ўтказиб туриш мақсадга мувофиқдир. Ойбек номли 77-ўрта мактабда касб танлаш бўйича ёшлар кечалари ташкил қилиниб, жуда тўғри иш қилиняпти. Ҳунар ёшларнинг аҳлоқий камолотини таъминлайдиган муҳим воситадир. Ҳар бир мактабда ва оилада ёшларни касб-ҳунарга қизиқтириб бориш педагогларнинг, ота-оналарнинг муқаддас бурчидир.

Иброҳим ОХУНОВ, пенсионер.

Наманган области.

Суратда: Тошкент денгизида оқшом.

Х. Носиров фотоси.

СУВ ВА ЗИЛЗИЛА

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Ғ. А. Мавлонов билан СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси Н. И. Хитаров раҳбарлигида Тошкент ва Москванинг бир группа олимлари қилган илмий кашфиёт СССР Министрлар Совети ҳузуридаги ихтиро ва кашфиёт ишлари комитетида 12 июнь куни рўйхатга олинди.

Ер ости сувлари ва газлари химиявий таркибининг муайян ўзгариш зилзила билан алоқадор эканлиги кашф қилинди.

Ер ости гидросфераси ер бағрига 20—30 километр ва ундан ҳам чуқурроқ тушиб бориши маълум. Планетамиздаги зилзила ўчоқларининг 80 процентдан ошиғи ер пўстлоғининг шу чуқурлигида жойлашган, шунинг учун ер ости сувлари ва газлари ўрганишнинг зилзила ўчоқлари табиатини билишга бевосита алоқаси бор.

Совет олимлари Тошкент артезиан ҳавзаси ер ости сувлари ва газларнинг режими, кимёвий таркибини ўрганиш бўйича бажарилган ишлар юзасидан зилзилаларни прогноз қилиш учун бир қанча мезонлар олишди.

Тошкент ва Москванинг бир группа олимлари биргалашиб иш олиб бориш чоғида ер ости силкинишлари бўлиб турганида ва бундай силкиниш бошланишидан олдин маълум вақт мобайнида минераллашган сувнинг газ кимёвий таркиби анчагина ўзгаришини аниқлашди. Жумладан, сувда гелий, радон, аргон, уран, фтор концентрацияси ошади. Ураннинг изотоп составн ўзгаради.

Хўш, шу ҳодисаларнинг механизми нималардан иборат?

Зилзила ўчоғи — сувли жинслар бўйлаб тарқалувчи эластик тебранишларнинг ўзига хос кучли генератори — манбаидир. Ер ости сувларини турли микроэлемент ва газлар билан бойитишга қодир турли физик-химик процесслар шулар билан бирга бўлади. Ер бағридаги механик процесслар муносабати билан ўтувчи иссиқлик ва гидродинамик бузилишларни шу ҳодисалар қўзғатади. Механик процесслар жинслардаги ғовакларни очади, минералларда майда дарзлар вужудга келтиради. Бунда кимёвий газлар ажралади.

Шундай қилиб, чуқур горизонтлардаги ер ости сувлари зилзила ўчоғида рўй берувчи процессларнинг индикатори (даракчиси) бўлиб хизмат қила олади.

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги ихтиро ва кашфиёт ишлари комитетининг коллегияси олимларнинг шу ишини кўриб чиқиб уни кашфиёт деб топди.

Гидрогеолог олимлар Ғ. А. Мавлонов, А. Н. Султонхўжаев, Л. А. Хасанова, геохимик Н. И. Хитаров, сейсмолог В. И. Уломов, геофизик-радиометристлар Л. В. Горбушина, В. Г. Тиминский, А. И. Спиридонов ва Б. З. Мевашчев кашфиёт авторларидир.

(ТАСС).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.55 — ТОШКЕНТ. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Қўғирчоқ фильм. 10.20 — Телеминиатюралар. 11.00 — МОСКВА. 17.00 — ТОШКЕНТ. 17.05 — «До-ре-ми-фа-соль». 18.00 — Цирк томошалари. 18.55 — Ахборот. 19.15 — Ўзбекистоннинг мўл «оқ олтин»и учун! 19.35 — Мусиқа жавони. 20.55 — МОСКВА. Спорт программаси. 22.45 — «Вақт». 23.15 — Концерт. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 17.00 — МОСКВА. 17.15 — Кинокўрсатув. 18.00 — Оғир атлетика бўйича Европа чемпионати. 18.50 — Шахмат турнири. 19.15 — Адабий ўқиш. 20.25 — «Қўшиқ — 73». 20.55 — ТОШКЕНТ. Ёшлар ижоди. 21.25 — Концерт. 22.05 — Фалокат оёқ остида (бадиий фильм). УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 17.00 — ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 16/VI да Чио-Чио-Сан.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Бахтли кема командири — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Сиз ҳамма гапни айтмабсиз, Ферран! — «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), «ЎЗБЕКИСТОН», «СПУТНИК», «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун), НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10, кеч соат 8, 9.30 минутда), «МОСКВА» (кундуз соат 1, 5, кеч соат 9 да).

Ўтмиш воқеалари — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 11, кундуз соат 5 да).

Улкан севги серенадаси — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

Уч мушкетёр — ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун).

Қидирув менга топширилган — (эрталаб соат 10, кундуз соат 2.30, 4, кеч соат 6 да), Сибирлик аёл (кундуз соат 12, кеч соат 8 да) — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ».

Биз — Совет Иттифоқиданмиз — «СПУТНИК» (эрталаб соат 11, кеч соат 10 да).

Гул ва тош — «ЎЗБЕКИСТОН» (кеч соат 8 да).

Қонун қонунлигича — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 1, 3, кеч соат 7, 8.45, 10.30 минутда).

Кашмирдаги севги — «КЎКЧА» (кундуз соат 12, 3, кеч соат 6, 9 да).

Сангам (ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кундуз соат 12, 4 да).

Отам, онам, хизматкор ва мен — «МОСКВА» (эрталаб соат 11, кундуз соат 3, кеч соат 7 да).

ЁЗГИ БИНОДА

Сиз ҳамма гапни айтмабсиз, Ферран! — «ФЕСТИВАЛЬ».

Ўтмиш воқеалари — «ХИВА».

Помпеяннинг сўнгги кунлари — «РАКЕТА».

Дайди — ТЕЛЬМАН номли.

Қора синглим учун оқ гуллар — КИРОВ номли.

ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК ВА ЕНГИЛ САНОАТ ИНСТИТУТИ

(2-Виборгская кўчаси, 5-уй) 24 июнь, эрталаб соат 10 да

ОЧИҚ ЭШИКЛАР КУНИНИ ЎТКАЗАДИ.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ «ЮБИЛЕЙ» МАРКАЗИЙ СПОРТ ЗАЛИДА

16-17 июнда

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил топган куннинг 50 йиллиги олдидан

«ЯШНА, ГУЛЛА, ЖОН ЎЗБЕКИСТОН» КАТТА КОНЦЕРТ

ҚАТНАШАДИЛАР:

«ШОДЛИК» ашула ва рақс ансамбли

АНСАМБЛЬ СОЛИСТЛАРИ:

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ва Қорақалпоғистон АССР халқ артисти Гулшод ОТАБОЕВА.

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Вилоят ОҚИЛОВА

Назира ШЕРАЛИЕВА, Ортиқ ОТАЖОНОВ, (17/VI да) Ҳотам ҲОЖИЕВ, Дилафрўз ЖАББОРОВА, Рашида РАҲИМОВА, Қадам ХУЖАЕВ.

Ансамблнинг бадиий раҳбари — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист — Ҳаким НИШОНОВ.

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Муҳаббат ШАМАЕВА.

«МАРҲАБО ТАЛАНТЛАР» телевизион фестивали лауреатлари

Ҳожиакбар ҲАМИДОВ (Тошкент), Раъно АМИНОВА (Денов), Борис БРЕЙВА, Илёс МАЛЛАЕВ

Телевизион миниатюра ва сўз усталари, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Эргаш КАРИМОВ.

Ҳасан ЙЎЛДОШЕВ, Роза КАРИМОВА, Садир ЗИЕВУТДИНОВ.

Машҳур аскиячилар

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ

Программани — Ҳасан ЙЎЛДОШЕВ ва Ўткир СИДДИҚОВЛАР олиб борадилар.

Концерт кеч соат 7 да бошланади.

Билетлар Я. М. Свердлов номли концерт зали ва марказий спорт зали кассаларида сотилмоқда.

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ»ГА ҚАРАШЛИ «СТРОЙМЕХАНИЗАЦИЯ» ТРЕСТИНИНГ

8-механизациялашган бошқармаси

ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда башняли кран машинистларини тайёрловчи курсларга

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Камида 8 синф ҳажмида маълумоти бўлган ва ёши 18 дан катта бўлган кишилар қабул қилинади.

Машғулотлар рус тилида олиб борилади. Ўқиш муддати — 4 ой.

Стипендия — 75 сўм, ёлғиз кишилар ётоқхона билан таъминланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Шота Руставели кўчаси, 19-уй. Ўқув комбинати.

ҲАММА НАРСА ТУРИЗМ ВА ЯХШИ ҲОРДИҚ ЧИҚАРИШ УЧУН!

«ЎЗБЕКБИРЛАШУВ»нинг қишлоқ магазинларида маданий моллар билан савдо қилиш бўйича республика

УЛГУРЖИ БАЗАСИ

кенг савдо учун туристик чодирлар, ухланадиган қоплар, рюкзаклар, ёзги спорт пойафзали ва кийими, бадминтон ракеткалари, «Чайка» фотоаппаратлари ва туристик саёҳатларда зарур бўлган бошқа буюмларни

ТАВСИЯ ЭТАДИ

Матлубот кооперацияси магазинларига марҳамат!

Ўзбекистон ССР Социал таъминот министрлиги Республика миқёсидаги шахсий пенсионер, 1929 йилдан бери КПСС аъзоси

Нури МУСЛИМОВАнинг

вафот этганлигини билдириб марҳуманинг қариндошларига таъзия изҳор қилади.

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА

Тошкент телестудиясининг ҳафталик программаси

18 ИЮНЬ, ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.30 — МОСКВА. 12.35 — Янгиликлар. 12.45 — Дактари (бадиий фильмнинг 7-серияси). 13.30 — Ёшлар ижоди. 14.00 — Ўртоқ Л. И. Брежневнинг АҚШга визити. 18.30 — ТОШКЕНТ. 18.35 — Мультфильм. 18.50 — Совет Армияси жангчилари учун кўрсатув. 19.15 — Қишлоқ ҳаёти. 19.45 — Ахборот. 20.00 — Ботир Зокиров куйлайди. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Тонг қизи (телеспектакль). 21.50 — Оламда нима гап? 22.10 — Нина (бадиий фильм). 23.30 — МОСКВА. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг АҚШга визити. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 18.30 — МОСКВА. Киноконцерт. 19.30 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 20.00 — Ҳал қилувчи учинчи йил. 21.00 — Спорт программаси. 22.00 — Концерт. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 18.15 — ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

19 ИЮНЬ, СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.30 — МОСКВА. 12.35 — Янгиликлар. 12.45 — Дактари (бадиий фильмнинг 8-серияси). 13.40 — Концерт. 14.00 — Ўртоқ Л. И. Брежневнинг АҚШга визити. 18.30 — ТОШКЕНТ. 18.35 — Қўғирчоқ театр. 19.05 — Беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йили. 19.25 — Ахборот. 19.40 — Халқаро панорама (Москва). 20.10 — Ахборот. 20.30 — Концерт. 21.00 — МОСКВА. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг АҚШга визити. 22.00 — ТОШКЕНТ. Ғалла ўримини қисқа муддатларда ўтказайлик. 22.15 — Кино ҳақида суҳбатлашамиз. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.55 — ТОШКЕНТ. 11.00 — Севимли саройимиз. 11.30 — Телефильм. 11.55 — Икки капитан (бадиий фильм). 18.30 — МОСКВА. 19.40 — ТОШКЕНТ. 20.10 — МОСКВА. Спорт кўрсатуви. 21.00 — «Вақт». Ўртоқ Л. И. Брежневнинг АҚШга визити. 22.00 — Концерт. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 — Ўт билан ўйнашма. 19.45 — Оғиш бурчаги (бадиий фильмнинг 1-серияси). 20.50 — Телефильм. 21.20 — Кинофильм.

20 ИЮНЬ, ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.30 — МОСКВА. 12.35 — Янгиликлар. 12.45 — Дактари (бадиий фильмнинг 9-серияси). 13.30 — Болалар учун кўрсатув. 14.00 — Ўртоқ Л. И. Брежневнинг АҚШга визити. 18.30 — ТОШКЕНТ. 18.35 — «Қизил галстук». 19.05 — Ахборот. 19.20 — Енгувчи ва замон. 19.50 — Ахборот. 20.05 — Тўрткўл баҳодирлари. 20.30 — Марҳабо, талантлар. 21.00 — МОСКВА. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг АҚШга визити. 22.00 — ТОШКЕНТ. ТАЪЗИМ (такрорий кўрсатув). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.55 — ТОШКЕНТ. 11.00 — Бизлар шундай яшаймиз. 11.30 — Телефильм. 12.00 — Ҳаёлпарастлар (бадиий фильм). 18.30 — МОСКВА. 19.00 — Концерт. 19.30 — Терентий Мальцевнинг уч мактуби. 20.00 — Адабий ўқиш. 21.00 — «Вақт». Ўртоқ Л. И. Брежневнинг АҚШга визити. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — ТОШКЕНТ КЎРСАТУВЛАРИ.

21 ИЮНЬ, ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.30 — МОСКВА. 12.35 — Янгиликлар. 12.45 — Дактари (бадиий фильмнинг 10-серияси). 14.00 — Ўртоқ Л. И. Брежневнинг АҚШга визити. 18.30 — ТОШКЕНТ. 18.35 — Мактабимиз — фахримиз. 19.15 — Ахборот. 19.30 — Шеърият мухлисларига. 19.40 — Ахборот. 20.00 — Тўрткўл баҳодирлари 20.25 — Халқ бастакорлари. Ғанижон Тошматов. 21.25 — МОСКВА. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг АҚШга визити. 22.25 Футбол: СССР — БРАЗИЛИЯ. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.55 — ТОШКЕНТ. 11.00 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 11.30 — Қўғирчоқ фильм. 12.15 — Менинг исмим Хўжа (бадиий фильм). 18.30 — МОСКВА. 19.30 — Телеочерк. 21.25 — Ўртоқ Л. И. Брежневнинг АҚШга визити. 22.25 — ТОШКЕНТ. 22.35 — Бадиий фильм. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — Тошкент кўрсатувлари.

22 ИЮНЬ, ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.30 — МОСКВА. 12.35 — Янгиликлар. 12.45 — Дактари (бадиий фильмнинг 11-серияси). 14.00 — Ўртоқ Л. И. Брежневнинг АҚШга визити. 18.30 — ТОШКЕНТ. 18.35 — Студентлик — олтин даврим. 19.05 — «Ўзбекистон» тележурнали. 19.15 — Ахборот. 19.30 — Ўн минут музика. 19.40 — Ахборот. 20.00 — Актёрлар ва роллар. Б. Нурмуҳамедов. 21.00 — МОСКВА. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг АҚШга визити. 22.00 — ТОШКЕНТ. Дала ишлари кундалиги. 22.10 — Меҳнатни шарафлаймиз. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.55 — ТОШКЕНТ. 11.00 — Балет-эртак. 11.25 — Ҳужжатли фильм. 11.45 — Садко (бадиий фильм). 18.30 — МОСКВА. 19.15 — «Жасорат». 19.45 — Бадиий фильм. 21.00 — Ўртоқ Л. И. Брежневнинг АҚШга визити. 22.00 — Концерт. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — ТОШКЕНТ КЎРСАТУВЛАРИ.

23 ИЮНЬ, ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.55 — ТОШКЕНТ. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Мультфильм. 10.20 — Экран ҳандаси. 11.00 — МОСКВА. 11.10 — Дактари (бадиий фильмнинг 12-серияси). 11.50 — «Здоровье». 12.20 — Ҳайвонот оламида. 13.10 Шимол шахтаси. 13.40 — Концерт. 14.00 — Ўртоқ Л. И. Брежневнинг АҚШга визити. 17.00 ТОШКЕНТ. 17.05 — «Бойчечак». 17.35 — Бадиий фильм. 18.55 — Ахборот. 19.10 — Буюк ва қудратли тил. 19.40 — Ахборот. 19.55 — Халқ талантлари концерти. 21.00 — МОСКВА. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг АҚШга визити. 22.00 — ТОШКЕНТ. «Диққат, стартга». ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — ТОШКЕНТ. Қўғирчоқ фильм. 10.30 — Ўқув кўрсатувлари. 17.00 — МОСКВА. 19.30 — Ёш овозлар. 21.00 — Ўртоқ Л. И. Брежневнинг АҚШга визити. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 17.00 — ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

24 ИЮНЬ, ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.25 — ТОШКЕНТ. 9.30 — Янгиликлар. 9.40 — Мультфильм. 10.00 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 10.30 — Ўқувчилар учун концерт. 11.00 — МОСКВА. 11.05 — Янгиликлар. 11.10 — «Будильник». 11.40 — Совет Армияси ва Флоти жангчилари учун кўрсатув. 12.40 — Қишлоқ хабарлари. 13.30 — Музикали киоск. 14.00 — Ўртоқ Л. И. Брежневнинг АҚШга визити. 15.00 — Дактари (бадиий фильмнинг 13-серияси). 15.45 — Фильм-концерт. 16.35 — Киносаёҳатчилар клуби. 17.35 — ТОШКЕНТ. 17.40 — Мультфильм. 18.00 — Футбол: «ПАХТАКОР» — «ҚАЙРАТ». 20.00 Ахборот. 20.20 — Экран ҳандаси (такрорий кўрсатув). 21.00 — МОСКВА. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг АҚШга визити. 22.00 — ТОШКЕНТ. «ЧАШМА». ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 17.35 — МОСКВА. 18.00 — Футбол: «ДИНАМО» (Москва) — ЦСКА. 19.45 — Бугун — совет ёшлари куни. 21.00 — «Вақт». Ўртоқ Л. И. Брежневнинг АҚШга визити. 22.00 — Ёш овозлар. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 16.35 — ФРУНЗЕ КЎРСАТУВЛАРИ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ◆ ТЕЛЕФОНЛАР

Эълонлар—338142. коммутатор — 330249 дан 330258 гача.

№ — 140. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р. 02524.